

﴿كَنْزُ الْمُسْلِمٍ فِي قَضْلِ الدُّعَوَةِ إِلَى اللَّهِ﴾

خزینه يا موسمانى

دخييرًا گازىيا درىيما خودى دا

جۇتىيار بامەرنى / ئەلآنىيا

وەرگىران:

مەممەد عيسا ھرۇرى

پىشىشكەن و پىداچون:

دكتور اسماعيل سگىرى

﴿مافيت چاپي بؤ ههر موسلمانه کي يه﴾

ههر ئىكىچاپ بكمت يان كۆپى بكمت يان وەرگىرىت
يان ل سەر تۇرا ئەنترنېتى بىي كىم وزىدەيى بەلاڭ بكمت،
خودى دلۇقانىيى پى بېھت و خىرا وى گەلهك مەزن بكمت،
خودى مە و وى ل سەر ئىسلامى و سوننەت و رىيا
پىيغەمبەرى (سلاقت خودى ل سەر بن) راگرىت.

ئىستانبۇل 2019

هەزمارا سپاردىنى: D/2071/19

بۇ داخوازكرنا ناقھەرەكە فى كتىبى بؤ چاپكرنى يان فايلا
پەوهەرپۈينتى ژبۇ پېشکىشىكىرنا خولەكى لدور فى بابەتى ج بکوردى
و ج ڙى بزمانىيىن دى خو نەددە پاش و پەيوەندىيى بېشى ئىمەلى بکە

دا بۇ تە قېرىكەين:

bamarni@gmx.de

دارالقرن الجديد للإعلام والنشر

NEW CENTURY for media and publishing
www.n-century.com

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشکوتن

ههمى پەسن وەحمد بۇ خودايىن جىهانان بن وسلاف
وسەلھوات ل سەر جانى پىيغەمبەرى خوشتۇنى بن سەردار
وسەرپىشكى باڭخوازان ول سەر ھەر كەسەكى ل دويىف
راستەرييىا وى دەچىت و دگرىت ھەتا رۆزا قىامەتى وپاشى:
ئىسلامخوازى و دەعوه بۇ دينى خودى سەرفەرازى و
پەرسىنە، و قەدر و عىيادەتە، خودايىن مەزن ئەمەر دكەت

﴿وَمَنْ أَحْسَنْ فَوْلَادَ مَنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّمَا مِنْ

الْمُسْلِمِينَ﴾ ما ئاخفتنا كى ژ يا وى چىتە ئەھۋى بۇ رىكا

خودى گازى خەلكى بکەت، و كار و كرييارىت دورست دكەت و
بىيزيت ب راستى ئەز موسىمانم. **و ئەقە ژ ژن مىران دگرىت**
بى فەرق و جوداھى، و ئىسلامخوازى ئەو رىكە يا دلىت
پەردەكىرى قەدكەت و دلىت رەق نەرم دكەت، و ئەو رىكە يا
چاقيت تارى رۆن دكەت و گوھىت گران قەدكەت و خەلكى
بەر ب دينى خودىقە دئىنيت، و رىكا هەمى پىيغەمبەرانە
سلافيت خودى ل سەر وان بن ھەر ژ ئادەم پىيغەمبەر بگەرە

ههتا دگههیه پیغهمبهربی مه يى خوشتقى ﷺ . خودايى

مهزن دبىزىت: ﴿رَسُّلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لَنَّا لَيَكُونُ لِلنَّاسِ

عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ أَرْسَلْنَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾ ئەو

پیغهمبهربى مزگىن ئىن و ئاگەهداركەر بۇون، دا مرۆڤان پاشتى

هناارتىنا پیغهمبهران چو هيچەت به رانبەرى خودى نەمىن و

خودى ب خۇ ژى يى سەردەست و كار بىنەجهە، و رىكا ھەر

كەسەكىيە خۇ دويىفچۇيى پیغهمبەرى بىزانتىت ج ڙن ج مىر و

خۇ ژ وان بدانىت يىت رىكا پیغهمبەرى گرتىن. خودايى

مهزن د قورئانا خۇ يا پىرۇزدا دبىزىتە پیغهمبەرى خۇ: ﴿

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١٥﴾ وَدَاعِيًّا إِلَى

اللَّهِ يَأْذِنُهُ وَسَرَاجًا مُّنِيرًا﴾ هەى پیغهمبەر مه تو يى هنارتى

دا بېيە شاهد و مزگىن ئىن و ئاگەهداركەر و بانگھەلدىر بۇ

دىنى خودى، ديسا ئەمر دكەت و دبىزىتە پیغهمبەرى خۇ:

﴿قُلْ هَذِهِ سَيِّلَةٌ أَذْعُو مَلَى اللَّهَ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي﴾

ھەى موحەممەد بىزە ئەقە رىكا منه كو دەعوه و

بانگخوازىيە بۇ ۋى دىنى، و ئەز ب زانىن و بەلگەيىت ئاشكرا

بانگی بو ریکا خودی هه‌لددیرم ئهز و هندی دویف من
که‌فتین ج ژن ج میر بی فهرق و جوداهی، لهوا دفیت ئه‌ف
ریکه هه‌ر يا به‌ردده‌وام بیت هه‌تا روژا قیامه‌تی، و نابیت ب
چو رهنگان دهستان ژی به‌ردده‌ین و سستی تیدا بکه‌ین و ئهم
هه‌می ژن و میر. من نه‌فیت فه‌لسه‌فه‌کی بکه‌م و سه‌ری هه‌وه
گیزکه‌م گه‌له‌ک به‌لگه و نیشان و ده‌لیلان ریزکه‌م، دیار ببیت
نه‌فیت دبیژن بانگخوازی وئیسلامخوازی ل سه‌ر ژنی
نه‌واجبه و ناهیلن ژن روئی خو ببینیت، ما ئه‌و به‌ری خو
ناده‌نه ده‌ستپیکا هاتنا ئیسلامی کا ده‌عوه به‌س د ناف
زه‌لاماندا يا به‌لاف بوو و به‌س زه‌لام ب ده‌عوه رادبوون؟!
باشه دهوری دایکا مه موسلمانان خه‌دیجاین خودی ژی رازی
بیت ج بوو؟! و دهوری نه‌سمایی خودی ژی رازی بیت د
مشه‌ختبوونا پیغه‌مبه‌ری دا سلافيت خودی ل سه‌ربن ج
بوو؟! باشه شه‌هیدا ئیکی د ئیسلامیدا کی بوو؟! باشه ژنی
پشکداری د مشه‌ختبوونا ئیکی ویا دوویدا بو حه‌به‌ش
ومه‌دینی کر يان نه؟! باشه ده‌می ئه‌بو به‌کر هاتیه ئیشاندن
وهای ژ خو نه‌مایی پشتی هشیار بووی وقیای ده‌نگ وباسیت
پیغه‌مبه‌ری سلافيت خودی ل سه‌ربن بزانیت داخوازا کی

کر؟ زهلامان يان يا فاتيما كچا خهتابى خودى ژى رازى
بيت؟! باشه ئەگەرى موسىمانبۇونا عومەرى كورى خهتابى
عيملاقى ئىسلامى كى بwoo ژن بwoo يان زهلام؟! باشه سۆز و
پەيمانا عەقهبە يا دووئى ژن يا پشىدار بwoo يان نە؟! باشه
خيتابا شەرعى ژن و مىران وەكى ئىك ناگىريت دەمى
دبىزىيت؟! **﴿وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ﴾** و بۇ رىكا خودايى خۇ گازى
خەلكى بکە، ئەرى ئەف گازىيە و ئەف ئەمرە بۇ زهلامى ب
تنىيە يان ژ هەردۇويان دگرىيت؟ يان دەمى دبىزىيت: **﴿أَدْعُ**

إِلَىٰ سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحَكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْمَسْنَدِ﴾ و ب حىكمەت،
ئانکو ب ئاخفتنا بنەجھ و موکوم و ب دەليل و نىشان و ب
نەرمى و ب ئاوایيەكى كارلىكەر و شىرەتا قەنج كو پى بزانى
تە ب وان شىرەتان خىرا وان دېيىت، و تە چو مەرەمەيت دى
نىين يان ژى ب قورئانى ئەوا كو ئەو ب خۇ حىكمەت و
شىرەتكارەدا قەنج، بانگەلدىرە بۇ رىكا خودايى خۇ كو
ئىسلامە، ئەرى ئەفە ئەمرە ل هەردۇويان دەيىتەكرن يان ل
زهلامى تنى ژبلى ژنى؟! دەمى دبىزىيت: **﴿وَلَئِنْ كُنْ مِنْكُمْ**
أَمَّا يَدْعُونَ إِلَىٰ الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَرْوِفِ وَيَنْهَاونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ

مُمْ الْمُفْلِحُونَ ﴿ بلا هوين ههمى بىنە ملەتك، داخوازا

قەنجىيى بىكەن و فەرمانا چاكىيى بىكەن، و خەلكى ژ خرابىيى
بىدەنە پاش، و هەر ئەقەنە د سەرفەراز و ل ۋېرى ئى دىيار
دېبىت كەس نىنە ئەق بېپارە ئى نەگرىت. و كەس نىنە
بېئىت ئەق ئەمرە ژمن ناگرىت. و كەس نىنە بېئىت ئەز ژ
وان نىنم يېت كو دېقىن ب گازيا دىنى خودى رابن و
ھندەكىت دى دى شوينا من پى رابن، ئەرى ئەقە به حسى
زەلامى ب تىنېيە و كەسەك جەن كەسەكى دى دېرىت زەلام
شوينا ژنى؟! نەخىر كەس شوينا كەسى ناگرىت، و پېيدقىيە ل
سەر مە هەمى كەسان - هەر ئىك د جەن خۆدا ژن و زەلامان
- گازيا دىنى خودى بىكت، و هەر ئىك ژى پېيدقىيە بزانىت ب
رىكەكى دېقىت دەعوا دىنى خۆ بىكت، ديسا دەمى دېئىت:

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْأَيْرَ وَالنَّقْوَى﴾ و ل سەر باشى و پارىزكاريا
خودى ھارىكارىت ئىك بن، ئەرى ئەقە ئەمرە يان نە؟! ژن
وزەلامان دېرىت يان نە؟! باشه بانگخوازى و ئىسلامخوازى
باشىيە يان خرابىيە؟! باشه هەكە باشى بىت پا نە ئەرك و
واجب و پېيدقىيە ل سەر هەمى كەسان ژن و مىران ھارىكارى

ههقبن ل سهرب؟! ديسا دهمي دبىزىت: ﴿وَالْعَصْرِ إِنَّ

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ﴿١﴾

وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّابِرِ﴾ سويىند ب دهمى ب راستى

مرۆڤ ههمى د خوسارهتن (بهر خوسارهتن). ئەو نەبن

ئەويىت باوهرى ئىنايىن، و كار و كريارييت قەنج كريين، و

ههقدوو ل سهرب هەقىي شيرەت كريين، و ههقدوو ب

بىنفرەھىي شيرەت كريين. هەلبەت ل ۋېرى ئى يا ديارە

خودايى مەزن سويىند دخوت كو مرۆڤ ههمى د خوسارهتن

ڙن و مىر نه زەلام ب تىنى ژبلى ڙنان ئەو نەبن يېت ب كارى

دەعوئ و گازيا دىنى خودى رادبن وبىھنا خۇ ل سهرب ئەزىزەت

ونەخۆشيان ژى دكىشىن ئەويىت د رىكا فى گازىيىدا دگەھەن.

قىچا هەكە چو بەلگە و نىشانىت دى د قورئانىيда نەبن

سۆرتتا عەسر نەبىت بەسى مەيە ئەم بىزانىن گازيا دىنى

خودى ل سهرب مە هەميان واجبه ڙن و مىران، و دەپت ئەم

بکەين هەكە مە ڙن و مىران بقىيەت ئەم ژ خوسارهتان نەبىن.

ديسا دهمي دبىزىت: ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُنَا لِأَهْلَهُ بَعْضٌ﴾

يامۇن بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَا عَنِ الْمُنْكَرِ﴾ ئەف ئايەته چو

هیچه تان بو که‌سی ناهیلیت نه ژنان، نه ئهو زهلامیت باودری
ب ئەركى بانگخوازیا ژنی نهی و ریکا وئى دگریت و نه‌هیلیت
ژن ب ۋى واجبى پیرۆز رابن، واجبى ئەمر ب باشىي و
دانەپاش ژ خرابىي، و ل فيرى نابىت ژن هزر بکەت يان
زهلامەك هزر بکەت ژن نهيا داخوازکريه بو ۋى واجبى و
ئەركى، بەلكى ئهو ژى وەكى زهلامىيە د ۋى ئەركىدا، و
دەستپېكى كەسى ئىكى باودری ب پېغەمبەرى (سلامىت
خودى ل سەر بن) ئىنای و پشتەقانى و هارىكاريا وى كرى
ژن بwoo (خدىجە) دايىكا مە موسىمانان. قىيغا نابىت ئەقرو
ئەق كۆما هنده يا مەزن خو ژ جڭاڭى بىدەتە پاش و بىزىت
مانى زهلام تنى دەعوئى دكەن، بەلكى ل سەر وئى ژى واجبە
وەكى زهلامى **(وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ)** بەرئ خو بدى هەكە
ئهو خو ژ (مؤمناتان) حسىبکەت پىيىقىيە بىزانىت ل سەر
وئى ئەركە هارىكاريا برايى خو بکەت و دەعوا دىنى خودى
بکەت و دەست ژى بەرنەدەت، و خودى خىرا سەيدا و برايى
ھىزى جوتىيار بامەرنى بنقىسىت د ۋى نامىلىكىدا كارەكى
گەلهكى سەركەفتى و جوان كريه، گەلهك ب سەركەفتى
بابەتى گرىدايى بانگخوازىي ئىنایە، و بەا و قەدرى

بانگخوازی ب سه رکه فتی ئاشکراکریه، ب رهنگەکى وەسا دخوازیت ھەر كەسى بخوینیت خۆ بىدته ل گەل كاروانى بانگخوازان و ل رىزا وان ب راوهستىت، و ب چىتە ل گەل وان، خودى خىردا وى مەزنكەت و ب كەتە د ترازيما ويدا، و رۇزا قيامەتى ترازيما وى ب خىرمان گرانكەت، و ۋى كارى و بزاقى ژى قەبويلىكى بىكەت، و ئەز گەنچان ژ كور و كچان شىرتىكەم ۋى نامىلىكى ب دەست خۆ بىخىن، و ل سەر خاندىدا وى چەند جاركى يېتىت رېزد و هشىيارىن، ب ئئننەتەن ھەندى كار پى بىكەن و بۇ خۆ بىكەنە پەيرەو، و نامىلىكى ژ دەستى خۆ نەدانىن ھەتا بىريارەكا ب ھىز و فولازى و ئاسنى نەدەن، وان بىريارە بىنە بانگخواز و دورستاھى بانگخوازى بىكەن و دەست ژى بەرنەدەن، د ھەر كاودانەكا ھەبىت دا، و ناما وان يا ژيانا وان وئارمانجا ژيانا وان ئەوه خەتىرا راستەرىكىرنا خەلکى بن و خودى ژ مە ھەميان قەبويلىكى كەت و دويماهىك دوعامە ھەر پەسن حەمد بۇ خودايى حىيەنان بن.

دكتور ئىسماعيل سكىرى

2019/1/23 ھ 1440/5/17

﴿تو بهربژیری ببی یه ئىك ژ﴾

﴾بانگخوازىت رىيا خودى﴾

چو تشت هندى خەما بەلاقىرنا خىرى ئەوا تو د دلى خۆدا ھەلدگىرى تە بەرهەف گازىيَا ژ بۇ رىيَا خودايى مەزن نالقىنىت، و ب خواندىنا تە بۇ ۋى نامىلىكى دىارە كۆ تە پىشىكەكا مەزن يا ژى ب جە ئىنائى؛ و نوكە تو بەربژيرى ببىيە ئىك ژ بانگخوازىت رىيَا خودى، و ب هزاران بەلكى ب مليونان كەس ل سەر دەستى تە موسىلمان بىن ئەگەر خودى ۋىيانا رازىبۈونا خۇ و ئەو ئىرادەدەيا ب ھېز ل دەڭ تە دىت كۆ بۇ خودى كار بکەي... بۇ كى؟ بەلى بۇ خودى.

ھزرا خۇ بکە چ رىز و شەرەفمەندىيە تو بۇ خودى گازىيى بکەي، و نە بۇ نەفسا خۇ يان بۇ حزبەكى يان كۆمەكى يان شىيخەكى يا بازركانىيەكى، ئەو بازركانىيەكاكەلەك مەزىنە د گەل خودى، و ھەمى ب مفا و قازانچە چو شەكتەن و خوسارەتى تىيدا نىنە.

﴿کاری ژ هه میان گرنگتر﴾

بسم الله والحمد لله والصلوة والسلام على رسول الله وبعد...

ئىك ژ گرنگترین کاران د رۆزانىت مه يېت نوکەدا زىدەكىرنا بانگخوازىت خۆبەخشە؛ ژ بۇ گازىيَا مۇسلمانان كو د بهردەۋام بن ل سەر پىڭرىيَا خۆ، و گازىيَا غەيرى مۇسلمانان بىھەن بىننە د ناڭ رىزىت ئىسلامىيّدا، و بىبىنە ھارىيکار و پىشتهقان بۇ ۋىن كۆمى، كار و كلىلان بىدەينە ۋىن، و رىكىت بانگخوازىيى بۇ بهرەھەف و بهردەست بىھەين.

وگەنجان بەرى خۆ دايە خىرئى - حەمد و سوپاسى بۇ خودى - و بەر ب كەنارىت تۆبەداران دچن و ھەر يى زىدە دىن، و قىيانا سەرئىخستنا ئايىنى و قوربانىيدان د رىپىا ويدا يا ھەى، و د سەر ۋىن خىرئى ھەمېيى را كو عەرد تىرى كرى بەلى پا گەلەك كەس خىر و بهرەكتا راست يا بانگخوازىي نوزانن، و خۆ ژ ۋىن پايه و پلهيا بلند و ۋىن شەرەفمەندىيى بىن بەھر دكەن.

مخابن گەلەك ژ مروقىيەت سالح و قەنج خۇب خۇفە
مژوپىل دكەن، و ژ بەرپرساتىيىا بەلافكرنا ئايىينى درەقەن؟
لەوا ئىك ژ ئارمانجىت قى نامىلىكەيى: بزاڭا ھندى بىتىه
كرن ب ئانەھىيىا خودى مروقىيەن سالح و قەنج بىنە
موسلاخ و قەنجىخواز، و دەم يى هاتى ئەم راوهستىن و
حسىېبى د گەل نەفسا خۇب كەين بەرى دەم ژ دەست مە
دەركەفیت.

من قىيا خۇشكىن وپالدان و بلندكىرنا ھىممەتان ب
بىرئىنانا خىرا بانگخوازىا بۇ خودى بکەم، و كا ئەۋىت
د بىاڭى قەنجى و ئىسلاھىدا كار دكەن و خىرى بەلاف
دكەن ج جە و پله ھەيە، بەلكى ئەم ھەردو دەستىت
خۇب كەينە تىكدا و كەسىت نىقسىتى ھشىيار بکەين و خۇ
بەرهەف بکەين و سەرنجا پتر دلان ب نك خۇفە بکىشىن
دەمى ئەم بىرا وان ل راستىيىا بانگخوازى و بانگھەلدىرىيى
دئىنин، بەلكى ئەۋى كار دكەت ھىممەت و بزاڭا وي پتر
لى بىت، داخوازى ژ خودايى مەزن دكەين مە ژ وان

حسیب بکهت ئەویت خەما قى ئايىنى ھەلدگرن و کارى
بۇ بکەن ل ھەمى لاپىت جىهانى ل سەر رىبازا راست و
دورست بىتە بەلاڭىرن.

ديسا من هيچىيە هوين قى ھزرى بئازرىين - ھزرا
قانعكىرنا خۇ و يېت دى ژى بۇ خىرا مەزن يا
بانگخوازىي - و ھەر ئىك ژ مە پلانى بۇ فيرگرن و
پالدان و تىكەلىيا ھندەك گەنجان دانىت كو بارى
بەرپرسىيا خۇ ھەلگرن ئەوا دكەفيتە سەر ملىت وان، و
ئەم گەلهك پىدىقى ھارىكارىيىا ل سەر خىرى و
تەقوايىنە، و پىكىفە ملىت خۇ بىدەينە بەر قەنجى و
قەنجىخوازىيى.

وصلى الله وسلم على نبينا و قدوتنا محمد

﴿قَهْدَرْ وَرِيزَا فِي نَوْمَمَهْتَى﴾

حهـمد و سوپاسـى بـو خودـى کـو بـانـگـهـلـدـيـرـيـيـا بـو خـودـايـيـ مـهـزـنـ كـريـيـهـ قـهـدـرـ وـرـيزـاـ فـيـ نـوـمـمـهـتـىـ وـ دـ نـافـ هـهـمـىـ نـوـمـمـهـتـانـداـ دـيـارـ وـ ئـاشـكـراـ کـرـ، وـ ئـهـ وـ کـارـيـ هـهـمـىـ ئـوـمـمـهـتـاـ موـحـهـمـمـهـدـيـيـهـ (سـلاـقـيـتـ خـودـىـ لـ سـهـرـ بنـ)، وـ ئـهـ بـ تـايـبـهـتـىـ ئـهـرـکـهـ لـ سـهـرـ زـهـلامـ وـ ژـنانـ وـ هـهـزارـ وـ دـدـولـهـمـهـنـدانـ؛ چـونـکـىـ گـازـيـيـاـ دـ گـهـلـ غـهـيرـيـ مـوـسـلـمـانـيـ ئـهـوـهـ ئـارـيـشـهـيـاـ مـهـزـنـ چـارـهـسـهـرـ دـكـهـتـ، ئـارـيـشـهـيـاـ بـىـ باـوهـرـىـ وـ شـيرـكـىـ دـ نـافـ مـرـؤـفـاتـيـيـيـدـاـ، وـ ئـهـگـهـرـ ئـهـفـ ئـارـيـشـهـ چـارـهـسـهـرـ بـوـوـ هـهـمـىـ ئـارـيـشـهـيـيـتـ دـىـ بـ سـانـاهـىـ دـىـ چـارـهـسـهـرـ بنـ وـ ئـاشـتـىـ وـ ئـيـمـناـهـىـ دـىـ دـ نـافـ مـرـؤـفـاتـيـيـ دـاـ بـهـلـاـقـ بـيـتـ.

خـودـايـيـ مـهـزـنـ دـبـيـرـيـتـ: ﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجْتُ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾ (آل عمران: 110) ئـانـکـوـ: هوـينـ[گـهـلـيـ مـوـسـلـمـانـانـ] باـشتـرـيـنـ مـلـهـتـنـ بـوـ خـهـلـكـىـ هـاتـيـنـ، چـونـکـىـ هوـينـ فـهـرـمـانـىـ بـ كـرـناـ

قەنجىيىن دكەن و رىيکى ل خرابىيىن دگرن، و هوين باوهرىيىن ژى ب خودى دئىين.

ۋئەگەر هوين ژراست خىّرا بانگھەلدىرى و بانگخوازىا بۇ خودى و قەدر و پلهيا مەزن يا وان ل دەڭ خودايى مەزن ھەى بزانن، و كا ج كەرم بۇ وان بەرھەڭ كرييە و ئەحر و خىّر و پلهيا وان چەندە؛ هوين دا دنيايى و هندى تىدا هيىلن، و هوين ھەر ئەڤرۇ بەرى سوباهى دا بەزنه ۋى كارى، و دا پەشىيمانى ھەر ھەناسەيەكا خۇ بن كو نە د بانگھەلدىرىيىا بۇ خودىيىدا دەركەتى.

ب راستى ھەر ھەناسەيەك و ھەر خوھەكا ژ تە دەردكەفیت نە د پەرسىتنا خودىيىدا بىت رۆزا قىامەتى ھەمى دى بىتە پەشىيمانى؛ چونكى رۆزىت دنيايى يېت ب ھېزمار د كىم و بەرنەكەفتىنە ناھىينە بەرامبەر حسىبا ملىونەها سالىت ئاخىرەتى ل بەحەشتى يان ل ئاگرى، چو تشت ناھىينە بەرامبەرى نىعمەت و خنىيكتى بەحەشتى ئەوا ھندەك تشت تىدا نە چو چاقان دىتىن و نە چو گوهان گوھ لى بۇوين و نە ھاتىنە سەر ھزرا كەسى.

﴿ریزه‌یا جیهانی یا بهره‌ه‌فکرنا بانگه‌ل‌دیران﴾

تو دبیزی پتر ژ 8 مليار مرؤفان پیدوی ب چهند
بانگه‌ل‌دیرایه؟⁽¹⁾

راپورتا ملهتیت ئیکگرتى (UN) ئ دبیزیت: ل بهره ل دۆریت سالا 2030 ز هئمارا خەلکى ژ حەفت ملياران بگەھیتە **ھەشت مليار و نىف كەسان**⁽²⁾، و دى گەھیتە 10 مليار كەسان ل دۆریت سالا 2050 ز⁽³⁾.

ئەگەر ریزه‌یا جیهانی: **ھەر دوختۇرەك بۇ 400 كەسان بىت**⁽⁴⁾، و ئەگەر مە ھەر ئەو ریزه بۇ ھەر بانگه‌ل‌دیرەكى وەرگرت، ئەقە وى رامانى دەدت **ھەتا سالا 2030 ز مە پیدوی ب 20 مليون بانگه‌ل‌دیرایه!!**، قىيىجا ساخلمىيا لەشان ل دنیايى فەرتر نىنە ژ ساخلمىيا رحان ل دنیا و ئاخرەتى ودا پىكىھە پىكولى بىھەن لسالا 2030 بگەھينە ۋى ریزى بانگه‌ل‌دیرا..

1. من مقال: "مهارات الدعاء في القرن العادي والعشرين" للدكتور جمال يوسف الهميلي في موقع: مقال .mqqal.com

2. موقع الأمم المتحدة <http://www.un.org>
<https://arabic.rt.com>

3. جريدة الاقتصادية.

بهرى خواندىنِ تمام بکەي،
ھەر تىشىكى ل سەر خىرا بانگخوازيا ز
بۇ خودى (فەزلى دەعوئى) بىزانى بنقىسىه.

ئارمانچ ژ قى بزاڭى: خورتىكىندا بىردانكا مەيە و
موكومكىندا وىيە ل سەر خىرا بانگخوازىيى، و چەوانىيىا
ۋەگۆھاستنا قى بىردانكى بۇ غەيرى مە ب رىيکا ئاخفتىن
و دان و ستاندىنان يان پىشىكىشىكىندا سمىناران و فەكىندا
خۆلان.

﴿اَخِيرًا بِانْكُحْوازِيَّ لِدَهْ خَوْدَى﴾

چونکی خیری به لاف دکهن و ب کاری پیغه مبه ران
رادبن؛ بانگخواز بی گومان خیردار ترین و باشترينیت
قی ئوممه تی نه، و چو ئاخفتن ژ ئاخفتنا وان چیت
نینه، خودایی مه زن دبیزیت: ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ فَوْلًا مِّمْنَ

دعا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ
الْمُسْلِمِينَ﴾ (فصلت: 33) ئانکو: ما ئاخفتنا کی ژ یا

وی چیته ئه وی بھری خەلکی ددهته ریکا خودى و
بانگھەلدیريبيا ریکا وی دکەت، و کار و کريارييت راست و
دورست دکەت، و بیزیت: ب راستى ئهز ژ موسلمانانم؟.

﴿أُولَئِكَ سَيِّرُ حَمْمُهُمُ اللَّهُ﴾ (التوبه: 71) ئانکو: ئها

ئه قان خودى دى دلوقانىيي پى بھت.

و ژ بازرگانىييا وان يا ب فايىدە؛ ئه و خيرا وان يا
بھرددوامە، پیغەمبەرى (سلامیت خودى ل سەر بن)
دفه گىردا موسلمىدا دبیزیت: «مَنْ دعا إِلَى هُدَىٰ كَانَ لَهُ مِنَ
الْأَجْرِ مِثْلُ أَجْوَرِ مَنْ تَبَعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أَجْوَرِهِمْ شَيْئًا»

ئانکو: هەركەسى داخوازىيَا راستەرىكىرنەكى بىكەت، ژ خىرى هند بۇ وىيە وەكى يا وان يېت دويش وى هاتىن و گوھى خۇ دايىنى، و ئەق چەندە تشتەكى ژ خىرىت وان كىم ناكەت ژى.

ب خودى ئەم پىدىقىنە ئەق نىعุมەته ژ دەست مە نەچىت، و خودى دى ئايىنى خۇ ب سەر ئىخىت و پىدىقى ب مە نىنە، ژ (تميم الدارى) خودى ژى رازى بىت گۆت: پىغەمبەرى (سلامىت خودى ل سەر بن) گۆت: (ليبلغن هذا الأمر ما بلغ الليل والنهار، ولا يترك الله بيت مدر ولا وبر إلا أدخله الله هذا الدين...)⁽⁵⁾ ئانکو: ئەق ئايىنە وەسا دى بەلاڭ بىت هندى شەق و رۆز گەھشتىنى، و خودى چو خانىييان نە يېت ئاخى و نە يېت مويان (كويينا) ناھىيەت ئىلا دى خودى ۋى ئايىنى كەتە تىقە...

بانگھلادىرىييا بۇ خودايى مەزن وى رامانى ددەت: كو بانگھلادىرىيىە بۇ خىرى و قەنجى و راستەرىيپۈونا ل سەر ئايىنى وى ئافريينەرە ئەو ب تنى هەزى پەرسىنى، ئەوھ ئافريينەرە، رازقى، رىقەبەرى، خودانى ھەر

5. أخرجه الصلباني في مسند الشاميين رقم (951)، 2/79، والحاكم في المستدرك رقم (8326)، 4/477، وقال: هنا حديث صحيح على شرط الشيفيين.

تشته‌کی.. و مه‌ردم پی گازییا غه‌یری موسلمانایه بؤ
ئیسلامی، و گازییا موسلمانیت پشتئی بوویی و غافل و
بی ناگهه و ب غه‌یری خودیقہ هاتینه گریدان دا وان
بیبننه سهر رئ و به‌رئ وان بدنه په‌رستنا خودئ و بیرا
وان ل ژفانا خودئ و به‌حهشت و جه‌هنهمان بیبن و
هه‌ر تشتئ جوان و قهنج و پر بها د ئیسلامیدا به‌لاف
بکه‌ن.

فیچائے کاره ڙ همه کاران هیڙا و
شهرد فمه ندتره، هندی هند خال و نیشان و ردوشتیت
جوان و بهرگه تی ییٽ تیٽا، و ریزا بانگھل دیریبا بو
خودی بلندتره و خیرا وی گلهک مهزنتره ڙ هندی
به حسی وی د نامیلکه یه کنی یان د سمیناره کنی یان د
خوله کنیدا بکهین، به لئی پا وہک بیرهاتن دی به حسی
هندہ کان ڙی کهین:

کا دا هزرا خو د وان ئايەت و فەرمۇودەياندا بىكەين
يېيت بەحسى خىرا بانگھلادىرىيى دكەن ھەروەكى ئەفە
چارا ئىكىيە مە گوھ لى دېيت...

2 بانگخوازی کار و ئەركى

پىغەمبەرایه

بانگھلەدىرىييا بۇ خودى کار و ئەركى پىغەمبەرایه (سلافل ھەميان بن)، خودايى مەزن ئەق ئوممه تە ژ ناڭ ھەمى ئوممه تان ھەلبىزارت، و ب تاجا پىغەمبەراتىيىن خەملاند، ئەو ژى بانگھلەدىرىييا بۇ خودىيە.

بانگھلەدىرى بۇ خودى ژ دويكەتىيىت ئىبراهيم و نوح و موسا و عيسا و موحەممەدىيە (سلافل وان بن) و ئەو شوينگرى وانه د گەھاندىنا پەيامىدا: ﴿أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ﴾، (خودى ب تىنى بېھرىيىن، ب راستى ھەوه ژ وي پىيچەتر چو خودى نىين)، و ل سەر رىبازا وان دچىت، و ئەمەن بەلەيەكا بلندە ھەزى ھەندىيە هەر تىشەكى پەربا د رىكاكا وىدا بىتە مەزاختن دا بىگەھىتى.

خودايى مەزن دېئىزىت: ﴿قُلْ هُذِهِ سَبِيلٌ أَذْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي﴾ (يوسف: 108)، ئانكى: [ھەى موحەممەد] بىزىد: ئەقە رىكاكا منه [کو دەعوه و بانگھلەدىرىيە بۇ ۋىدىنى]، و ئەز ب زانىن و ب بهلگەيىت ئاشكەرا بانگى بۇ رىكاكا خودى ھلددىيرم، ئەز

و هندی ب دویف من که فتین. (الکلبی) گوت: "ما فه ل سهر همر که سی ب دویف که تی و ری بازا وی گرتی (سلافیت خودی ل سهر بن) ب وی گازی و بانگل دیری بی راببیت یا ئه و پی رابووی"⁽⁶⁾.

فیجا ئه و باشتین کاره، ئه رئ دی بیته هیفی و مرادا ته؟

ئه رئ دی خو ب مهزنتین کار دامه زرینی؟ ب瑞ارا ب瑞ارا تهیه، ئه گهر ته گوت به ل ب ئانه هیبا خودی ئه و ته سه رکه فتنه کا مه زن ب ده ستله ئینا، فیجا یی بینفرهه و خوراگر به ل سه ر، ب راستی ته پشکداری بیا مه زن و پایه بلندان کر.

ئه و ب شه ره فمه ندترین و بلندترین و چیزترین جهیت به ندهیه، ئه و کار و ئه رکی پیغه مبه رایه، هه رو هکی خودایی مه زن گوتی: **وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ**

6- ئه ف تاخفته یا ڙ (ابن زید الکلبی) هاتیبیه ف گوه استن، بھرئ خو بدھ: تفسیر الطبری: (13/379)، تفسیر البغوي (2/518)، التفسیر القيم (پپ 332).

رَسُولٌ إِلَّا نُوحٍ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ

(الأنبياء: 25)، ئانکو: و مه چو پیغەمبەر بەرى تە نەھنارتىنە، ئەگەر مه وەھى بۆ نەھنارتىت، و مه نەگۆتىتى چو پەرسىتىيىت راست و دورست ژ من پېقەتر نىن، قىيىجا من ب تىن بېھرىيىن.

شىخ سەعدى خودى ژى رازى بىت د تەفسىرا خۇدا دبىزىت: هەمى پیغەمبەرىت بەرى تە ب پەرتۆكىت خۆفە، نىقىشكى پەياما وان و بنىاتى وى فەرمانە ب پەرسىتنا خودى ب تىن، چو هەۋپىشك بۆ نىن، و دىاركىرنە كو ھەر ئەوه خودايى ب راست بىتە پەرسىن، و پەرسىتنا ھەر تىشتكى ژ بلى وى سەرداجوون و ۋارىبۇونە.⁽⁷⁾

بى گۆمان كاركىن ب قى كريارى شەرفەندىيىا دويىكەتنىيىه و ب راستى بانگەلدىرى بەندىكىنا ئافراندىيىانە بۆ ئافرىينەرى، و موڭومكىنا پەيوەندىيىا وانە ب وى، و ئەقە باشتىن و سەرفەرازلىرىن كارە، و ما نە كار و ئەركىت پیغەمبەران ھەر ئەقە بۇو؟ و خوزىكىت وى يى ڦيانا وى ب جەئىنانا دلخوازىيىا رەبانى بىت.

7. تفسير السعدي: بـ 521

﴿3-بانگهله‌دیّری چیّتین ئاخفتن و کریارن﴾

بانگهله‌دیّری بۇ خودى باشتىن كريyar و چيّتىن ئاخفتنه، خودايى مەزن دبىيژيت: ﴿وَمَنْ أَحْسَنْ قَوْلًا
مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾
(فصلت: 33) ئانكى: ما ئاخفتنا كى ژ يا وي چيّته ئەھۋى
بەرى خەلکى دددتە رېكا خودى و بانگهله‌دیّریيا رېكا
وي دكەت، و كار و كرياريّت راست و دورست دكەت، و
بىيژيت: ب راستى ئەز ژ موسىلمانانم؟.

سەعدى خودى ژى رازى بىت د راستا تەفسىرا فى
ئايەتىيدا دبىيژيت: ئەفه پرسىاردقا ب رامانا (النفي
المتقرر) -ه ئانكى: كەس ژ وي ئاخفتن خۆشتر نىنە.
ئانكى: ئاخفتن و رېك، و سەروبەرى ﴿مِمَّنْ دَعَا إِلَى
اللَّهِ﴾ د فيركىن نەزان و نەفاماندا، و شىرەتكىندا غافل
و پشتىيان، و دان و ستاندىن د گەل يېت خراب و
سەرداجۇيى، كو پەرنىتنى خودى بکەن ب ھەمى رەنگىت
پەرنىتىيغە، و وان بۇ ھان بىدن، و ھندى د شياندا بىت
ل بەر وان شرين بکەن، و وان ژ ھەر تشتى خودى نەھى

ژی کری دویر بیخن، و ب هه ریکه کا دورست بیت گونه‌هی و خرابی ل بهه وان کریت بکهه، و فی بانگه‌ل‌دی‌ریبی بزفریننه بنیاتی ئایینی ئیسلامی کو باش و جوان دیار بکهه، و گنه‌نگه‌شه و دان و ستاندنی د گهه دوژمنیت وی بکهه ب نه‌رمی و ب یا ژهه‌میان باشت، و خوژ هه تشتی بهه‌روفاژی وی ژ کوفری و شیرکی بدهنه پاش، و فهه‌رمان ب خیری و نه‌هیا خرابیبی.⁽⁸⁾

(الحسن البصري) بؤ فی ئایه‌تی دبیثیت: **ئەفه خوشتغیبی خودییه، ئەفه وەلیی خودییه، ئەفه قەنچترین كەسى خودییه، ئەفه خوشقىترین كەسى ل سەر روپی خەردىيە ل دەف خودى، گازيا خودى يا قەبۈلکى، و گازيا خەلکى يى كى بؤ گازيا وی قەبۈلکى و كارەكى باش د قەبۈلکىرنا خودا يى كرى و گۇت؛ (ئەز ژ موسىمانامە، ئەفه جەگرئ خودییه).⁽⁹⁾.**

8. تفسیر السعدي: بب 749.

9. تفسیر الطبری (429/20)، تفسیر القرطبی (360/15)، تفسیر ابن کثیر (180/7).

﴿4-خیّرا مهزن و بهرفه‌ه﴾

و ژ خیّر و بهره‌گه‌تیّت بانگه‌ل‌دیّری‌بیّ ئه‌جر و خه‌لاتی مهزن‌ه؛ چونکی بانگه‌ل‌دیّری به‌رئ خه‌لکی دا حه‌قیبیّ، و خودایی وان نیشا دا، و ئه‌و ژ ئه‌گه‌ریت سزاپیّ وی دانه پاش، و خودایی مهزن حه‌ز هندی دکه‌ت و خه‌لاتی ل سه‌ر دده‌ت، یا د هه‌ردو سه‌حیجاندا هاتی کو پیغه‌مبه‌ری (سلاقبیّت خودی ل سه‌ر بن) گوت‌ه عه‌لی (خودی ژی رازی بیت): "فَوَاللهِ لَانْ يَهْدِي اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَكَ مِنْ حُمْرِ النَّعَمِ" ئانکو: ئهز ب خودی که‌مه هه‌که خودی ئیکی ل سه‌ر دهستی ته راسته‌ریکه‌ت بو ته ژ حیشتریت سوّر چیّته، و ئه‌فه ژ هیدایه‌ت و راسته‌ریبوونا که‌سی نه‌موسلمان دگریت و هه‌روه‌سا مرؤفّی پشت‌ری بووی ژ موسلمانان، فیّجا کا ئهو لکیفه‌یه ئه‌و شیری ل پله‌ییت بلند دگه‌ریت؟

﴿5- دلوقانييا خودى ب بانگخوازى﴾

بانگهلهدىرى ئەگەر دلوقانييا خودايى مەزنە، خودايى مەزن دېيىزىت: ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أُولَئِكَ بَعْضٌ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقْيِمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطْبِعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾، اولىڭ سىرچمەمۇم اللە (التوبه: 71) ئانکو: زەلام و ژنىت خودان باوهاران

هاريکار و پشته فانىت ئىكىن، فەرمانى ب قەنجى و باشىيى دكەن و رېكى ل خرابىيى دىگرن، و نېيىزىت خۇ [ب رەنگى پىيدىشى] دكەن و زەكاتى ددهن، و گوھدارىييا خودى و پىغەمبەرى وى دكەن، ئەفان خودى دى دلوقانييى پى بەت.

قىيىجا بەرى خۇ بدى چەوا خودى دلوقانى ب وان بر ئەۋىت ئان سالۆخەتان ھەلدىگەن.

﴿٦. ب بانگخوازى و فەرمانا ب باشىيى و

دانەپاش ژ خرابىيى ئوممهتا مە بۇ ب

باشترين ئوممهت﴾

خودايى مەزن دېيىيت: ﴿كُنُثْ حَيْرٌ أُمَّةٌ أَخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ...﴾. هوين [كەلى
موسىمانان] باشترين ملهتن بۇ خەلكى هاتىن، چونكى هوين
فەرمانى ب كرنا قەنجىيى دكەن و پىكى ل خرابىيى دگرن، و
هوين باودرىيى ژى ب خودى دئىنن.

(ابن كثیر) گۆت: هەر كەسى ژ قى ئوممهتى ئەف سالۇخەته ل
دەڭ بن دى بىته ئىك ژ وان يېت خودى مەدھىت وان كرین.
عومەرى كورى خەتابى ئەف ئايەته خواند و گۆت:
"ھەركەسى دلى وى چۆيى ببىته ئىك ژ قى ئوممهتى بلا
مەرجى خودى تىدا ب جە بىنىت". و يى ئەف سالۇخەته ل
دەڭ نەبن ئە وەكى (أهل الكتاب)ە ئەھۋىت خودى د گۆتنا
خۇدا ب خرابى بەحسى وان كرى: ﴿كَانُوا لَا يَتَنَاهُونَ عَنْ

مُنَكِّرٌ فَعَلُوهُ، لَيْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ (المائدة: 79)⁽¹⁰⁾

[جوهییان] ئىکدو ژ چو خراببىیت دىگەر نەددانە پاش. چ

پىسە کار بۇو وان دىگر..

موجاھدى گۆت: **﴿كُنْتُمْ خَيْرًا أُمَّةً أَخْرَجْتُ لِلنَّاسِ﴾** ل دويش وان

مهرجيت د ئايەتىدا هاتىن.⁽¹¹⁾

و ئەو مهرجيت د ئايەتىدا هاتىن فەرمانا ب قەنجىبىي يە و

خۇ دوريكىرنا ژ خراببىي يە و باودريبا ب خودىيە، و د فىي

ئايەتىدا مەدھىت فى ئوممەتى كىرن ژ بەر وى كارى وان

كىرى و ئەو سالۇخەتىت ل دەڭ وان ھەين.

ئىمامى (قرطبي) دېيىزىت: ئەگەر وان گوهورىن ھىلا و

خۇ ل سەر خراببىي بىيدهنگ كىر هيىنگى ناۋى مەدھى ل

سەر وان نامىنىت و ل شوينا وى دى ناۋى خرابى و

لۇمەكارىبىي چىتە سەر، پاشى دى بىتە ئەگەر ئىلاك و ژ

ناۋچۇنا وان.⁽¹²⁾

10- تفسير ابن كثير (2/103).

11- القرطبي، الجامع لأحكام القرآن 4/109

12- القرطبي، الجامع لأحكام القرآن 4/173

بانگهله‌دییر چاکترین کهسه

﴿ بهسه کو بانگهله‌دییر بؤ ئىسلامى بژيت
و مەزنتىن پەيام ب ستۇرى خۇفه بگرىت
دا ب قىچەندى ببىته جەڭرى
پىغەمبەران، نەودكى وىيە يىنى زيانەكا فالا
بژيت نە وى خەمە و نە وى ئارمانجە و نە
پەيام ﴾.

7- سه‌رفه‌رازی ل دنیا و ئاخره‌تى

بانگھلدىرى بۇ خودى ئەگەرئ خىر و سه‌رفه‌رازىيى يە ل دنیا و ئاخره‌تى، خودايى مەزن دېيىيت: ﴿وَلْتُكُنْ مَنْكُمْ أَمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۝ وَأُولُئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (آل عمران: 104). ئانکو: بلا هوين ھەمى بىنە ملەتك، داخوازا قەنجىيى بىكەن و فەرمانا چاكىيى بىكەن، و خەلکى ژ خرابىيى بىدەنە پاش، و ھەر ئەقەنە د سه‌رفه‌راز.

قىّجا ئەگەر ئە و پى رابوون ئە و بۇونە ژ خودان خىر و سه‌رفه‌رازان و ژ بىزارەيىت خودان باوھر.

زانىيان يا گۆتى: فەرمانا ب خىرى و دويركەفتنا ژ خرابىيى پىش باوھرييى ئىخست، چونكى باوھريييا ب خودى ب ويشه گرىيدايە يى باوھرى ئىنيايى، و يى فەرمانى ب خىرى و دويركەفتنا ژ خرابىيى بکەت خودان باوھرە و باوھريييا وي يا ژ خىرى بۇرارنىدى قىّجا ئە و تشتى باوھرى پى ئىنيايى بهلاق ژى كر، لهوا ئە و پىش ھەمى خودان باوھران ئىخست. ھەروھسا بانگھلدىرى بۇ خودى ئەگەرئ زىيىدەبۇونا زانىانا بانگھلدىرى يە برىيىا بكارئينانا بانگھلدىرى و گەنگەشە و خوبەرھەقىرن و دان ستاندىنى لگەل يى ويقەتر.

﴿8- خودئ دئ ته ل سهر ئايىنى موكوم كەت و راگرىت﴾

بانگھلدىرىپيا بۇ خودئ ژ ئەگەرئ موكومبۇون و راگرتنا ل سهر ئايىنى يە، خودايى مەزن دېيىزىت: ﴿إِنَّ
تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرُكُمْ وَإِنَّهُ لَذِيقَةٌ لِّلْكُفَّارِ﴾ (محمد: 7)، ئانكۈ:
گەلى خودان باوەران، ھەكە هوين ھارىكارىپيا دىنى خودئ بىكەن و ب سەربىخن، خودئ ژى دئ ھارىكارىپيا
ھەوه كەت، و ھەوه ب سەر ئىخىت، و دئ ھەوه [د شەپاندا] موكوم كەت.

قىيغا مزكىنى بۇ ھەر كەسى د گەل كاروانى
بانگھلدىرىپىي كەفتىيە رى خودئ دئ راگرىپيا ل سەر
ئايىنى دەتى، و ھىزى دەتى خۇ پېقە بىرىت، و
باوەرىپيا وي زىدەكەت، و ئىقىنا وي تمام كەت، و وي
راسىتمەرى كەت، و كارىت قەنچ ب دەستقە ئىنىت، و
خودئ دئ جزاىي وي زىدەكەت ژ بەر وي بزاڭ و لەپىنا
وي يا بانگھلدىرىپىي. و كەسىت بانگھلدىر ب ھىزلىرىن
كەسن بۇ خۇرَاگرىپىي ھندى مىژزوو ھەى، و ئەقە
تشتەكە ئەم د ڦىوارى خۇدا دېيىن ل دەڭ زانايىت
مەزن، و كا ل سەر ڦيانا زانا و بانگھلدىران بخوينە
وەكى ئەحىمەدى كورى حەنبەلى ئەھۋى پشتەقانى و

خزمه‌تا ئايىنى كرى ل رۆزا فتنى، بەرھەمى وى ئەو بۇ خودى ئەول سەر ئايىنى راگرت و بىنفرەھى ل سەر فتنا زىندان و جەلدهدانى دايى، و ئەقە (شيخ الإسلام) ئىبن تەيمىيە ئەۋى پشتەۋانىيە ئايىنى ب نېيىسىنیت خۆ كرى وەك بەرسف ل سەر خودانیت ئايىن و مەزھەبىت ۋارى و ئايىن ب بەلاڭىرنا زانىن و زانستى د ھەمى بواراندا سەرئىخست، ئىنا بەرھەم ئەو بى خودى ئەو د زىندانىقە راگرت. قىّجا ئەو ب هېزترىن كەسن بۇ خۆرەگىرىيى ل ھەمى دەم و چەرخان و ھندى گوهورىن پەيدا بىن و د ھەمى بىاڭاندا.

بانگهله‌لیّری رهبانی ټه‌وی پویته‌ی دده‌تہ
په روهرده‌یا خو یا نیمانی هه‌فسه‌نگیی
دئیخیته د نافبهراء په‌رستن و بانگهله‌لیّری‌یدا و
د نافبهراء زانستی و کاریدا، و ههر ټالییه‌کی
ماف و دهم و زه‌حمه‌ت و مال و پویته‌پیکرنا وی
دده‌تی.

﴿9-خودی دی کاریت ته ب بهریکفه

﴿ئینیت﴾

ھەمى کارکەر (دبووارى بانگھلادىرييى دا) د رىكەفتىنە كو هندى تو خەمى ژ قى بانگھلادىرييى بخۇى كار و بارىت ته يېت ئايىنى و يېت دنيايى دى ب بهریکفه هىن، چونكى تو يى بۇ خودى دژى، نه بۇ خۇ، و ئەقە گوبىتكا قوربانيدانىيە. لەوا دى بىنин ئەگەر ته ب دلسۆزى كار كر، ژيان دى يا ب ساناھى و رەحەت بىت. و دېيت ئاخفتنا ھەۋىزىدا دكتۆر (السميط) ل بىرا وە بىت (و ئەو يا ل جەھەكى ب ترس ل ئەفرىقيا) دېيىزىت: عەبدرەھمان.. ئەرى خۆشىيا خەلگى بەھەشتى وەكى خۆشىيا مەيە نوگە، ۋىچا خىزانى خۇ فيئرى (تواضع)لى خۆشكاندى بکە و ھەر تىتەكى د رىپا ئايىنى خودى دا بىمەزىخىت. بەلى قوربانى بۇ خودى، ۋىچا كا مە چ پېشىش كرييە؟

تاما ژیانی

بانگهله‌لیزی بۆ خودی ژ مهزنترین ئەگەریت
زىدەبۇون ئارامى دلايە

ئەرئ تو ھەست ب تاما ژیانی دکەی؟
ئەگەر تو ھەست پى نەکەی لەزى بکە و خۇ
باھىزە د ناڭ قى بانگهله‌لیزىيى دا و گەلەك
نابۇرن دى خۇشى و رەحەتىيەكە مەزن بىنى،
پاشى دى پەشىمانى رۆزىيەت خۇ يېت بۇرى بى.

﴿١١- قورتالبوون ڙ خوسارهتيي﴾

بانگخوازيت بو خودئ ٺهون سهرفهراز و سمركهفتني
روڙا خهلك خوسارهت دبن، و ٺهون د دلخوش روڙا
خهلك ب خهم و ڪوڻان دبن.

بانگهلهديري ئهگهري سهرفهرازي و سمركهفتني يه ڙ خوسارهتيي ئهوا خودايي مهزن د گوتنا خودا دياركري:
﴿وَالْعَصْرِ * إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ * إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّابَرِ﴾ (العصر). سويند ب دهمي، ب راستي مرؤوف همهي د خوسارهتن (بهر خوسارهتن)، ئهو نهبن ئهويت باوهري ئينايين، و کار و کرياريٽ قهنج کرين، و ههقدوو ل سهر حهقيي شيرهت کرين، و ههقدوو ب بىنفرههبيي شيرهت کرين.

هزرا خو بکه دا تو ببیني خودئ خوسارهتى يا ڙوی دايه پاش يى باوهرييي بيانيت و کاري قهنج بکهت و شيرهت ل خهلكي کرين و ودهسيهت ب حهقي و بانگهلهديري و بىنفرههبيا ل سهر هه تشتى بيته رىكا وي کرين.

﴿12﴾ بـهـرـدـهـوـاـمـيـاـ كـارـيـتـ تـهـ يـيـتـ خـيـرـىـ

﴾پـشـتـىـ مـرـنـاـ تـهـ﴾

بانگهدىرى بـوـ خـودـىـ ژـ مـهـزـنـتـرـىـنـ ئـهـگـهـ رـيـتـ زـيـدـهـ بـوـونـ وـ بـهـرـدـهـوـامـىـ يـاـ خـيـرـايـهـ،ـ هـهـرـوـهـكـىـ پـيـغـهـمـبـهـرـىـ (ـسـلاـقـيـتـ خـودـىـ لـ سـهـرـ بـنـ)ـ دـفـهـگـيـرـاـ مـوـسـلـمـىـ دـاـ گـوـتـىـ:ـ "ـمـنـ دـعـاـ إـلـىـ هـدـىـ،ـ كـانـ لـهـ مـنـ الـأـجـرـ مـثـلـ أـجـورـ مـنـ تـبـعـهـ،ـ لـاـ يـنـقـصـ ذـلـكـ مـنـ أـجـورـهـمـ شـيـئـاـ"ـ ئـانـكـوـ:ـ هـهـرـكـهـسـىـ دـاخـواـزـيـيـاـ رـاـسـتـهـرـيـكـرـنـهـكـىـ بـكـهـتـ،ـ ژـ خـيـرـىـ هـنـدـ بـوـ وـيـيـهـ وـهـكـىـ يـاـ وـانـ يـيـتـ دـوـيـشـ وـىـ هـاتـيـنـ وـ گـوـهـىـ خـوـ دـايـنـىـ،ـ وـ ئـهـفـ چـهـنـدـ تـشـتـهـكـىـ ژـ خـيـرـيـتـ وـانـ كـيـمـ نـاـكـهـتـ ژـىـ.

قـيـيـجاـ بـانـگـهـلـدـىـرـىـ دـىـ بـوـ بـهـنـدـهـىـ مـيـنـيـتـ هـهـتـاـ پـشـتـىـ مـرـنـاـ وـىـ ژـىـ بـهـلـكـىـ ئـهـوـ يـىـ دـخـهـوـ ژـىـ،ـ وـ كـاـ هـزـراـ خـوـ بـكـهـ ئـهـگـهـرـ دـهـاـنـ مـفـاـ ژـ سـمـيـنـارـهـكـاـ تـهـ دـيـتـ يـانـ ژـ (ـCـDـ)ـ يـهـكـاـ تـهـ دـيـتـ،ـ تـهـ بـهـلـاـفـ كـرـبـيـتـ يـانـ پـهـرـتـوـكـهـكـىـ تـهـ بـوـ كـرـبـيـتـهـ دـيـارـىـ،ـ ئـهـرـىـ چـهـنـدـ خـيـرـ دـ نـاـقـبـهـرـاـ قـانـ وـ كـهـسـ وـ كـارـيـتـ وـانـ وـ غـهـيـرـىـ وـانـ دـىـ بـ نـاـقـىـ تـهـ بـهـلـاـفـ بـنـ،ـ وـ ئـهـگـهـرـ مـرـنـ تـهـ بـهـنـگـيـقـيـتـ ئـهـفـ خـيـرـيـتـ هـهـ،ـ دـىـ بـوـ تـهـ مـيـنـ بـوـ تـهـ هـيـنـ وـ توـ دـ گـوـرـىـ خـوـدـاـ،ـ قـيـيـجاـ

بانگهله‌دییری بُو خودی ریکه‌کا ب ساناهییه بُو ب
دهستقه‌ئینانا خیّرا، خیر و خهلاٽی وئی پشتی مرنا ته
ژی دی بُو ته مینیت.

هزرا خو بکه هه رکه‌سی تو بوبویه ئه‌گه‌ری هیدایه‌ت و
رینیشانداندا وی هه‌می کاریت وی بیت قهنج ژ نفیز و
ذکر و روژی و سه‌دده و بانگهله‌دییریی د ترازییا کاریت
وی بیت قهنجدا وه‌کی وان دی د ترازییا کاریت ته بیت
قهنجدا بیت بیت تشههک ژ خیریت وی کیم ببیت، ئه‌قە
ج خیر و خهلاٽیت مه‌زنن و ج بازرگانییه‌کا ب قازانچه
به‌لی پا کا ئه‌ویت هه‌فرکیی ل سه‌ر دکه‌ن؟

بازرگانی سه‌رکه‌فتی ئه‌وه بیت قازانچی ب
کیمترین ده‌م ب دهستقه بینیت، خودان باوه‌ری ب ژیر
ژی هوسایه ل ئاخره‌تی ل خیر و پله‌بیت بلند دگه‌ریت،
بزاوی دکه‌ت فی چه‌ندی ب ریکا بانگهله‌دییرییا بُو خودی
ب دهستقه بینیت ئه‌وا کاریت وی چه‌ند جارکی زی‌دە
دکه‌ت.

و خودان باوهریت کار د ئاخره‌تیدا کری دو پشکن:

ئېڭ: ئەوي ب پەرسنلىق ب تىنيقە مژوپىل بۇوى، ئەف كەسە دى كارى وى پشتى مىرنا وى راوه‌ستىت، و بەرپەریت كارى وى هيىنە دايىيختىن.

دو: يى ب پەرسن و بانگھالدىرىپىا بۇ خودى و فىركرنا شريعەتى خودى و قەنجىبىا د گەل خەلكىقە مژوپىل بۇوى: **ئەفه بلاندترىن پلهىمە**، و كارى وى يى بەرددوامە، و بەرپەریت وى د فەكرينە رۆزانە تىرى خىر و خەلات دىن.

﴿13-ئەگەر ئىيانا خودايى مەزىنە﴾

پرسىار: كى خۆشىقىتىن كەسە ل دەڭ
خودى؟

بانگەملىرى بۇ خودى ئەگەر ئىيانا خودايى مەزىنە،
ھەروەكى پىيغەمبەرى (سلامىت خودى ل سەر بن)
گۈتى: "أَحَبَ النَّاسَ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ" رواه الطبراني
وحسنہ الألبانی. خوشتقىتىن كەس بۇ خودى ئەوه بىن
ب مفاتير بۇ خەلكى.

فييچا مەزىنتىن مفا بگەھىتە خەلكى ھيدايهت و
رىينىشاندانا وانە بۇ بهەشتى. مفایى وان د
راستقەكىدا عەقىدە و ئايىنى واندا، و پاقىزكىن و
تەزكىيى سىنج و رەوشىتىت وان و بلندكىدا ئاستى
باودرىيى وانە.

﴿١٤﴾ خودئ حهڙ قهنجيڪاران دكهت

بانگخوازى قهنجييه د گهل خهلكى، و خودئ دبىّثيت: ﴿وَأَخْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ (البقرة: 195). و قهنجيي بکهن، ب راستى خودئ حهڙ قهنجيڪاران دكهت.

و ئەگەر مفاغەهاندنا خهلكى ب پەيداكرنا خوارنى بيت بو وان خيير تىيدا هېبيت، پا تو ج دبىّثى دلىت وان بىنە ئاڤدان و رحىيت وان ب زادئ وى باودرييى تىير بىن، ئەوا ڙيانا وان يا راست و دورست تىيدا و بېيته ئەگەرئ چوٽنا به حەشتى.

مادھم برس ب نانى هشك و پهق فەدرەھفيت
پا دئ بوجى وەسواس و خەما من زىدە دبىتا!

۱۵- نهگهرئ قورتالکرنا خهلكى ژ ئاگرى)

خەما بانگھلدىرى يا گران قورتالکرنا خهلكى يە ژ ئاگرى، مەزن و سەردارى بانگھلدىرىان (سلافىت خودى ل سەر بن) يا گوتى: "مَثَلِيٌّ وَمِثْلُكُمْ كَمَثَلَ رَجُلٍ أَوْقَدَ نَارًا فَجَعَلَ الْجَنَادِبُ وَالْفَرَاشُ يَقْعُنَ فِيهَا وَهُوَ يَذْبَهُنَ عَنْهَا وَأَنَا آخَذُ بِحُجَّكُمْ عَنِ النَّارِ، وَأَنْتُمْ تَفَلَّتُونَ مِنْ يَدِي" متفق عليه واللطف لسلم (2284). مەتەلا من و مەتەلا ھەوه وەكى مەتەلا زەلامەكى يە ئاگرەكى ھەلکەت، فيجا سىسىرك و بەلاتىنىك بىھقىھ تىدا و ئەو وان ژى بىدەتە پاش، و ئەز ۋۇنبانا ھەوه ژ ئاگرى دىگرم و ھوين ژ دەستىت من دەردىكەفن.

﴿16﴾ مهديّت خودايني مهزن و

﴿ستيغفارا ملياكهتان بو بانگهلهديّر﴾

د گهله من هزرا خو بکه: بانگهلهديّر ئهگهره ئه مهديّت خودايني مهزن بو ته و ئستيغفارا ملياكهت و ئافراندييان، (سلافىت خودى ل سهر بن) گوت: "إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ حَتَّى النَّمَلَةَ فِي جَرْحَهَا وَحَتَّى الْحَوْتِ فِي الْبَحْرِ لَيَصُلُّونَ عَلَى مَعْلُومِ النَّاسِ الْخَيْرِ" صحيح الجامع (1838).

ب راستى خودى و ملياكهت و خەلکى ئەرد و ئەسمانان ھەتا مىرى د كونا خۇفە و ھەتا ماسى يېيت دېنى به حرا سەلەواتان ددهنه سەر مامۆستايىت خىرى نيشا خەلکى ددهن.

سەلات ژ خودى: ل قىيرى ب راما نا مهديّا، و ژ دەڭ ملياكهتان راما نا ئىستيغفاران بو ته ددهت، قىيىجا بانگهلهديّر ييا بو خودى قەنجى و خىر و باشى ھەمى يېيت كۆمكرين.

تەحەم و مخابن بو وى يى ئەڭ خنېك و نىعمەتە ژ دەست دەجن.

﴿17﴾ ب دهستقه ئىنانا دعوايا پىغەمبەرى سلافىت

خودى ل سەر بن﴾

بانگەلدىرى وەك پىگىرى يە ب فەرمانا پىغەمبەرى خودى (سلافىت خودى ل سەر بن): "بلغوا عنى ولو آية" (بخارى)، و ھەر كەسى سوننەتا وى گەهاندە خەلکى و بەلاق كر دوعايىت حال خۆشىيى يېت بۇ كرین ھەروەكى گۆتى: "نَصَرَ اللَّهُ أَمْرُءًا سَمِعَ مِنَا شَيْئًا، فَبَلَغَهُ كَمَا سَمِعَهُ فَرُبَّ مُبْلِغٍ أُوْعِى مِنْ سَامِعٍ". ئانکو: خودى مروقەكى حال خۆش كەت تشتەك ژ مە گوھ لى بىت بگەھينىت، دبىت يى دگەھيتى ژ يى گوھ لى بۇوى تىگەھشتىرت بىت.

(ابن القيم) خودى ژى رازى بىت دبىزىت: "پىغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) فەرمانا گەهاندنا ژ پىش ويقە كر خۆ ئەگەر ئايەتكە ژى بىت، و دعوا بۇ وى كرن يى تشتەكى پىش ويقە بگەھينىت خۆ بلا فەرمۇودەيەك ژى بىت، و گەهاندنا سوننەتا وى بۇ ئومەتى ب خىرترە ژ گەهاندنا تیران بۇ جە و وارىت دوزمنى، چونكى گەهاندنا تیران گەلەك خەلک دشىن بىھەن بەلىن پا گەهاندنا سوننەتان كەس پى نارابىت ئىلا وىرسىت پىغەمبەران و شوينگرىت وان د ناڭ ئومەتىت واندا، خودى ب منهت و كەردما خۆ مە ژ وان حسىب بىھەت".⁽¹³⁾

.13. جلاء الأفهام (415).

﴿18﴾ بىنفرهلى سەر رىيا

بانگەلدىرىيى

بى گۇمان ئەف رىكە ب گولا يا رەشاندى نىنە، قىچا مزگىنىيىا ئەجر و خەلاتى مەزن دىدەمە تە ژ ئەگەرى وان نەخۆشىيىت ژكەسىيەت نىزىك دەھىنە رىكَا تە بەرى يىيت دويىر، خودايىي مەزن دېيىزىت: ﴿وَجَرَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا﴾ (الانسان: 12) و ژ بەر بىنفرهھىيَا وان، خودايىي وان ب بەھەشتى و ئارمويشى ئەو خەلاتىرن.. ئەگەر ب تىنى تو مرۇۋەتكى سالىح و قەنج بى كەس تە نائىشىنىت، بەلى پا ئەگەر تو مرۇۋەتكى موسىلح و قەنجىخواز بى هيڭى دى زيان و نەخۆشى ژ كەسىيەت جاھل و نەقام گەھىتە تە، و ئەجر و خىر ژى ل دويىف زەممەت و نەخۆشىيىيە، (سلافييەت خودى ل سەر بن) گۈوت: "مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ وَلَا حَزَنٍ وَلَا أَذًى وَلَا غَمٍّ، حَتَّى الشَّوْكَةُ يُشَاكُهَا إِلَّا كُفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاه" رواه البخاري. ئانکو: چو وەستىيان و چو نەساخى و چو خەم و چو دلتەنگى و چو ئەزىيەت ناگەھنە مۇسلمانى ھەتا سترى ۋى بىكەقىت ھەكە خودى گونەھىت وى پى ژى نەبەت.

بهري پيغه مبه راتيبي قوره يشيان حهز پيغه مبه رى
 (سلافيت خودئ ل سهر بن) دكر، و دهمى پشتى
 هنارتني بوويه مسلح و قهنجي خواز، خيرى به لاف دكهت
 و خله تييان راستقه دكهت ئهو ئيشاند و دزمانتى و
 شهري وي كرن، چونكى كەسى مسلح و قهنجي خواز
 بەرسينگى حمز و دلخوازى يېت وان دگرىت، ۋېجا وي
 دېيت وان ژ گمندەلىيا نەفسىت وان ھەلكىشىت.
 خودانىت زانستى يا گۆتى: **قەنچىخوازەك ب تنى ل دەڭ**
خودئ خۇشىتە ژ ھزاران كەسىت قەنچ؛ چونكى
مەرقۇ قەنچىخواز خودئ ئومەمەتكى ب وي دپارىزىت،
 و يى قەنچ خۇ ب تنى دپارىزىت؛ ۋېجا نه يا ھەزىيە
 مەرقۇ موسىمان ب قەنجىيى رازى ببىت بىيى
 قەنجىخوازىيى؛ چونكى ئهو نەویرەكى و لوازى و
 دەست داهىلانە و ئەگەرئ بەرزەبۈون و د ھىلاڭچۇنا
 ئومەمەتىيە، خودايى مەزىن گۆت: **وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ**
الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ (ھود: 117)، نەگۆت

صالحون. ئانکو: و خودایی ته نهئه و بwoo یی گوند ب ستهم و نهههقى د هيلاك بربانه، و خەلکى وان ب خۇ یی قەنجىخواز.

خودى مە و ھەوه ژ مروفقىت قەنچ و قەنجىخواز حسىپ بكمەت.

و چونكى شەرەفمەندىيىا بانگھەلدىرىيى يامەزنه؛ فى پله و پايەيا پەر شەرەف و مەردانە پىىنى ب قوربانى و خۇراڭرى و بىئنفرەھىيىيە.

ئەكمەر بانگھەلدىر ب كارى بانگھەلدىرىيى رابوو دى د دو حالمەت و سەروبەرانرا بۆرىت:

يا ئىيىكى: خەلک دى بەر ب ويقە چن، ھەروھكى د گەل پىيغەمبەرئى مە (سلافىت خودى ل سەر بن) چى بwooى دەمى خەلکى مەدىنى پىشوازىيىا وي كرى، و ب هاتنا وي دلخوش بwooين.

يا دووئى: خەلک پشتا خۇ بدەنى و خۇ ژى دويىركەن، ھەروھكى د گەل پىيغەمبەرئى مە (سلافىت خودى ل سەر بن) چى بwooى دەمى كەنكەنە و مەزنىيەت (طائىف)ى داخوازىيىا وي رەت كرى و ساۋىلکە و زارۇك ۋىرا بەردايىن ھەتا ب بەرا دانايى.

فیّجا خودایی مهزن ودلی ییّت خو رادهستی
دوژمنیت خو ناکهت، بهلکی یی زانا و حهکیمه هندهک
جاران بانگهله‌دیری خو پهروهرده دکهت و هندهک جاران
هندهکان ب وی پهروهرده دکهت.

و سهروبه‌ری پیشوازی و چونا ب نک بانگهله‌دیریقه
دژوارتر و ب مهترسیتره، دبیت پی غرور و مهزنی بو
چیببیت، و بهرتیل و مهنسب پی بینه گوتن، فیّجا
ببیته ئارمانجا فتنه‌یا دنیایی.
و ئەفه ئیکه ژ ده‌رگه‌هیت شهیتانی دا بانگهله‌دیری
پی بدزیت و ل شوینا ئایینی وی ب دنیایی و مالی
مهنسبانقه مژویل بکهت.

و هندی حالهت و سهروبه‌ری پشت دان و
نه‌گوههداریببییه ئهو باشترين و موکومترين پهرودردهیه
بو وی؛ بانگهله‌دیر ب وی پتر بهر ب خودیقه دچیت، و ژ
ئه‌گهه‌ری هندی سه‌رکه‌فتنا خودی دئیت، هه‌روهکی ب
سه‌ری پیغه‌مبه‌ری (سلامیت خودی ل سه‌ر بن) هاتى
دهمی خه‌لکی (طائف) ئهو ده‌ریخستى، دوعا ژ خودی
کرن، خودی ژی ب جبریلی و ملياکه‌تى چیا پشته‌قانییا
وی کر، پاشی چونا د مه‌که‌هیقه ب سه‌ر بلندی بو ب
ساناهی کر، پاشی ب ئیسرا و میعراجی ریز لی گرتى،
پاشی مشه ختبونا بو مه‌دینی بو ب ساناهی لی کر،

پاشی دیاربیوون و به لاقبیونا ئیسلامی و سەروھری د
عەردیدا دایى.

خودايى مەزن گۆت: ﴿أَحَسِبَ النَّاسُ أَنَّ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا
آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ * وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ
اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ﴾ (العنکبوت: 32).

ئانکو: ئەرى ما مرۆڤ ل وي ھزرىئە، گافا گۆتن: مە باوھرى [ب خودى] ئينا [دى ئىئىنە هيىلان، و ئەزىيەت ناگەھىيە وان]، و نائىئىنە جەرباندىن و ئەمتىحانكىرن [ب گەلهك رەنگىت جەرباندىن و ئەمتىحانان]. و ب سويند ئەھۋىت بەرى وان [ژ تاڭرىت پىيغەمبەران]، مە [ب ھەمى رەنگىت نەخۆشىيان] جەرباندىن [و ۋان ژى] مادەم ئەو دېيىز مە باوھرى ئينا، و خۇ ژ خودان باوھران ددانىن، دى وان ب نەخۆشىيان جەربىنىن، دا خودى ئەھۋىت راست [د گۆتنا خۇ يا بۆريدا: (مە باوھرى ئينا)] ژ ئەھۋىت درەوين، ئاشكەرا بکەت [و ديار بکەت كى يى راستە، وەختى دېيىزىت مە باوھرى ئينا،

و کا کی درهوان دکھت؟].

دھرفھتا پھروھردی: د فی دھرفھتیدا خودایی مہزن بانگھلديرى ئەزمۇون دکھت، و وى وەسا پھروھردا دکھت کو ب کىر بھېت، بىنفرەھى و راستگۆيىيا وى ئەزمۇون دکھت، و بەرھەفييما خۆراڭرىيىال بەر ئاستەنگ و تەنگاھييان بۇ پەيدا دبىت، و دلۇقانى برن ب ئافراندىيىان، و تەسلىمبۇون و خۆرادەستكىرنا تمام بۇ حەقىيى، قىيىجا دى ب باشى و خرابىيى ئىيىتە ئەزمۇونكىرن، و ب دەولەمەندى و ھەزارىيى، و ب ئىيىناھى و ترسى ژى.

خودايى مہزن دبىزىت: ﴿وَنَبْلُوْكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ﴾ (الأنبياء: 35). ئانکو: و ئەم ھەوه ب قەنجى و خرابىييان دجه ربىينىن، و ھەر ھوين دى ب بال مەقە زقىن.

و د بىزىت: ﴿وَلَنَبْلُوْنَكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُحُوْعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّر الصَّابِرِينَ * الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ * أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْتَدِونَ﴾ (البقرة: 155-157). ئانکو: (گەلى خودان باوھران)

ب راستی ئەم دى هەوە ب ھندەك ترسى و برسى، و كىمكىنا مال و مالدارىيى و جان و بەر و بەرهەمان، جەربىينىن و (تو ھەي موحەممەد) مزگىنىيى بده بىنفرەھ و سەبركىشان، ئەويت ھەر گاۋەكا بەلايەك (ئاتافەك) ب سەرى وان ھات، دېيىزىن: ب راستى ئەم ھەر يىت خودىيىنه (ئانکو ئەم بەندەيىت وينە)، و ھەر دى ب بال ويچە زەپرىن، سلاف (لىئەگرتىن و گونەھ ژىېرن) و دلۇقانىيىا خودى بۆ ئەفانە، و ھەر ئەفەنە راستەرپى و دورستەرپى.

دەرفەتا دىياربۇونا سەركەفتىنى:

قىيّجا ئەگەر بانگھەلدىرى بىلەنا خۇ ل سەر موسىيەت و ئەزمۇونكىرنى فرەھ كر، و د گەل توندى و دژوارىيىا سەروبەرى بانگھەلدىرىيىا خۇ كر، و تاڭر و پشتەفان د كىيم و دژمن و پشت رى زۆر؛ هيىنگى خودى يى د گەل دى تاڭرىيىا وى كەت و وى ب سەر ئىيختىت، و دوعايانا وى قەبويل كەت، و بەرهەقانىيى ژى كەت، و پارىزىت، و دژمنىت وى سەرشۇر كەت.

بەرھەمی بانگھلادىرىيى بۇ تاكى و
خىزانى و جفاكى:

﴿1-ب جەئىنانا مەرەمى ژ ئافراندنا

ئافراندىييان ﴿

مەرەما كو خودى خەلک ئافراندىن ئەوه پەرسىتنا
وى ب تنى بىھن و چو شريك و هەقپىشكان بۇ
چىنهكەن، خودى يا گۆتى: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا
لِيَعْبُدُونِ﴾ (الذاريات:56)، ئانكۇ: و من ئەجنبە و مرۆڤ
بەس بۇ هندى يېت دايىن، من بېھرىيىن. و پەرسىتن:
ناۋەكى كۆيە بۇ ھەرتىشى خودى حەزى بىھەت و پى
رازى بىت ژ ئاخفتىن و كريارييت ئاشكرا و نەپەنى، و د
بانگھلادىرىيىدا رۇنكرن و شرۇقەكرنە بۇ قى پەرسىتنى،
و پالدانان خەلکى كو پىڭرىيى پى بىھن و خۇ ژ ھەر
تىشى بەروۋاژى وى بىدەنە پاش، و رۇنكرنا ئەجر و
خەلاتىت مەزن يېت بۇ قى پەرسىتنى ھاتىنە
تەرخانكرن، و ئەقەيە مەرەما مەزن ژ بانگھلادىرىيى.

﴿2- دیار بیوونا بابکیت باوهریی﴾

و ژ بهرهه میت بانگه لدیریی ئه وه تو دویندهه و بابکیت کوفری براوهستینی، بهری که سه ک مسلمان ببیت کافر کوری نه قییی کافری ببو ب هزاران سالان؛ و تو دهیی و سه رو به ری ب ریکا بانگه لدیرییا خو بؤ فی که سی بھر ب ئیسلامی دگوه هوری، قیچا دویندهه و رقیشت ل دریزاهییا سالیت بھین دئینه گوه هورین و بابکی بھیت دبیتھ مسلمان کوری مسلمانی نه قییی مسلمانی. الله اکبر! ج شه ره فمه ندی ژ قی مهز نتره، تو بابکه کی کوفری راو هستینی دا دهست ب بابکیت باوهری ب خودی ب تنى ههی دهست پی بکهن و په رستنا وی ب تنى بکهن.⁽¹⁴⁾

14. بهری خو بده: القواعد العشر في التحفيز لدعوة المسلمين لوليد السعيباني.

﴿13-زىدەکرنا ئوممهتا

﴿موحەممەدى﴾

و ژ بەرھەمیت وى دىسا: زىدەکرنا ئوممهتا موحەممەدیه کو ب جھئىنانه بۇ ئەوا وى دخواستى و ۋىيەتى خودى ل سەر بن)، کو ببىتە ئەپەپىغەمبەرى پىرىن دويكەتى بۇ رىبازا وى، ھەروەكى گۆتى: "فأرجو أنى أكثراهم تابعاً يوم القيمة". رواه البخاري ومسلم، من هيئييه رۆژا قيامەتى ئەز ژ ھەميان پېرىم ژ دويىكەتىان.

﴿موسلمان بۇونا ئىك كەسى ل سەر﴾

دەستىت تە ئەو موسلمانبۇونا ب مليۇنان

﴿ژ خەلکى دگەھىنىت﴾

ئانکو كارىت كورىت وى و نەقىيەت وى و هەر كەسى ھەتا رۆژا قيامەتى ل سەر دەستى موسلمان بۇوى يى د ترازييَا كارىت تە يىت قەنجدا، ۋىچا ئەگەر تو حسىب بىكەى ۋى كەسى باودى ئىنايى و راستەرى بۇوى دو يان سى كور ھەبن، و عەيالىت وان ڙى وەسا، ئانکو پاشتى

﴿بَاش هَزْرَا خُو بَكَه﴾

ئەم دى بىزىن (100) سال بۇرىن، ھېڭىز دى بىزىن (1000) موسىلمان، (500) كەس ۋان مان، و يىت دى د وان (100) سالاندا مرن، دى وان (500) لان وەرگەرىن و ھزار جاران ھند لى كەين پشتى (100) سالىت دى، ھېڭىز دى بىتە (500,000) ھزار كەس پشتى دو سەد سالىت دى، پشتى (100) سالىت دى ئانکو (300) سالان ژئەقىرۇ دى نىغا سەدا دووئى وەرگەرىن ئەم ۋەزىر (250,000) ھزارن و دى لىكىدانى (1000) كەين ئەنجام دى بىتە (250.000.000) مiliون كەس... پا چەوا ئەڭەر سەدا چارى و يا پىنجى و... و حسىپ بىكەين.

پېڏڻي ناکهت بېڙڻين ملیونهها به لکي به سه بېڙڻين
ملیون کهس، ئەفه ئەگهر كەس ل سەر دەستى ۋى
كەسى موسىلمان نەبن. ڇ خۇ ئەگهر كەسەك ل سەر
دەستى موسىلمان بۇو، دى ھەر وى حسىبى بۇ وى كەسى
نوى راستە رى بۇويي كەي...

پا چهوا ئەگەر (10) يان (100) يان (1000) كەس ل سەر دەستى موسىلمان بۇون... ئەفە ھەمى ئەگەر كەسەك ل سەر دەستى تە موسىلمان بۇ يان تو بۇويە ئەگەر ئەگەر ئەگەر بۇونا وي، پا تو ج دېيىزى ئەگەر رۆزانە كەسەك ل سەر دەستى تە موسىلمان بۇو؟

بانگھلادىرى يىنى ھەى (7000) كەس يىنى ل سەر دەستى موسىلمان بۇوين، و كەسەكى ب ناڭ سالقە چۈيى ئەگەر ئەگەر بۇونا ۋى بانگھلادىرىيە ل (رياض) پەرتۆكەك دابۇوى.

ئەز كەسەكى دنیاسىم قەشەيەك ل ئەفرىقيا يىنى ل سەر دەستى موسىلمان بۇوى، پاشى ملىيون كەس ل سەر دەستى وي قەشەي يېت موسىلمان بۇوين...

ل بىرا وە بىت موسىلمان بۇونا كەسەكى رامان ئەم نىنە كەسەك ب تىن يە بەلكى ب ملىيونان ب ئانەھىيا خودى.

ئەف ملىونىن ھە ئەگەر تەسبىحەكى بىكەن يان سەدەقەيەكى بىدەن، خىرا تە ژى هندى يَا وانە بىيى تىشتكە ژ خىرا وان كىيم ببىت، و ھەر پىنگاۋەكى ئەف ملىيونە بەر ب مىزگەفتىيە پاۋىزىن خىرا تە ژى هندى يَا وانە، ئەگەر چۈنە حەجى يان رۆزى گرت يان چۈنە جىيەدەي يان دوعا كىرن، يان ھارىكارىيىا هىندهكان كىرن

خیّرا ته ژی هندی یا وانه، ئەگەر فیّر بۇون و خەلک
فیّر کر و پەروەردە کر و پەرتۆك نقیّسین و کرنە
وەقف خیّرا ته ژی تمام هندی یا وانه...

مەرمەن: هەر کارەك ج گۈتن بىت يان كريyar بىت يان ب
دلى بىت هند خیّر بۇ تەمەن ژى...
ئەگەر خودى منمەت لەڭەل تە كر و كەمسەك لىسەر دەستى
تە موسولان بۇو ھىنگى دى زاروڭ ونەفييەت وى ونەفسى
وى حەتا رۆزى قىامەتى (ھەمى كريyarىت وان يېت چاك)
دەترازيا خىرەت تە دابن.

حسىيەكىنەكا بىساناھى: ھەزمارا وان دى پشتى 300
سالىت دى دى بنە بىلىيونان موسولانا يېت كو تو بۇويە
سەبەبىٰ ھيدايەتا وان بو ئىسلامى...
كا كويىر ھزرىت خۇ بىكە: ئەگەر خودى نەكمەت تو
نەبۇويە سەبەبىٰ موسولانبۇونا كەمسەكى بىتنى ژى
ھىنگى باش بىزانە تو دى وان ھەزمارىت موسىمانا
ھەميان ژەدەست دەي يېت كو نەدىرە دا ملىونەك يان
پەزىز

ئەرى ژەنى خوسارەتىي مەزن تر ھەيە؟

﴿ئافاکرنا پېشەنگان - القدوات﴾

و ژ بەرهەمیت بانگەلدىرىيى پېكئىنانا جفاکەكى سالۇخەتىت نموونەيى و پېشەنگىيى - ل دويىش شيانان - د ناۋدا ھەبن، ھەروهكى ل كۆما كىم يى ئىكى ل سەرددەمى پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) چىبۈسى، ئەو سەرددەمى پېشەنگ بۇ ھەر سەرددەمەكى پشتى وي ھاتى ھەتا رۆزى قيامەتى، خەلك تىيدا برايىت ئىكىن ملىت وان يىت پېكەھە هارىكارن د خىرە و تەقوايىدا، كار ب شريعەتى ئىسلامى دىكىر، ب سنج و رەوشتىت ئىسلامىقە د گرىيداى بۇون، شىرتكار و ھەفگەرتىيىت ئىكىدو بۇون، ھەروهكى پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) گۆتى: "مَثُلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحِمُهُمْ وَتَعَاطُفُهُمْ، مَثُلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضُّوٌ تَدَاعَى لِهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحُمَى" (15) ئانكۇ: مەتەلا خودان باوهران د حەزىكىن و دلۇقانى و دلىقەبۇون و دلنەرمىيا خۆدا، وەكى مەتەلا ئىك لەشە، ھەكە ئەندامەك ژى ئىشىا، ھەمى لەش ب شەقپىرى و تايى خۇ دددتە دگەل.

15- فضل الدعوة و ثراثها معالي الدكتور أحمد بن علي سير المباركي.

﴿5-بانگه‌لديرى بۇ خودى باوهرييى﴾

زىيىدە دكەت﴾

ئاشكرايىه د مەزھەبى (أهل السنة)دا باوهرى زىيىدە و كىيم دبىيت، ب پەرستنى زىيىدە دبىيت و ب گونەهان كىيم دبىيت، و يا د سەحىح موسلم دا هاتى "بابەتى: دانەپاش ژ خرابىيى ژ باوهرييىيە و باوهرى زىيىدە و كىيم دبىيت و فەرمان ب باشىيى و دانەپاش ژ خرابىيى واجبن"، پاشى فەرمۇودەيا (أبى ذر) خودى ژى رازى بىت ئەوا ژ پىغەمبەرى (سلاफىت خودى ل سەر بن) قەگوھاستى فەگىرا، گۆت: پىغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) گۆت: "يُصِبِّحُ عَلَىٰ كُلِّ سُلَامٍ مِّنْ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ: فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ، وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ، وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ، وَيُجْزِئُ مِنْ ذَلِكَ رُكْعَاتٌ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الصَّحْى" ⁽¹⁶⁾. ئانکو: سېپىيىدە دبىيت و ل سەر ھەمى گەھىت ئىيىك ژ ھەوھ سەددەقەكا ل سەر، ھەر تەسبىحەك (سبحان الله) سەددەقەكە، و ھەر تەحمىدەك (الحمد لله) سەددەقەكە، و

16- أخرجه مسلم (720).

هەر تەھلىلەك (لا إله إلا الله) سەددقەكە، و ھەر تەكبيرەك (الله أكابر) سەددقەكە، و فەرمان ب باشىيى سەددقەيە، و دانەپاش ژ خرابىيى سەددقەيە، و جەنلىقى ھەممىيى دھىيە گرتىن، دو رکعەتان ل تىشتەگەھى بىكەت.

۶-ژیانه بؤ دلان

ڙيانا دلان يا د بانگهلهٽيرييٽدا، ئه ويٽ خاڻ و سست
تىٽدا ب بڙاڻ و خورت دبن، و يٽت غافل و ئاگهه ڙ خوٽ
نه هشيار دبن و بيرا وان دهيت، و باوهرييٽدا خودان
باوهران پي زيٽده دبيٽ، و د بانگهلهٽيرييٽدا خودانيٽ
جهز و سه ردا چونان کهٽ و بي دهنگ دبن، و تامه که بوٽ
يٽت تىٽدا کار دکهن، و و هستيانا وي خوشبيه بو ههر
کهٽسي بانگهلهٽيري بو بوويه ئه و بايٽ هه ناسي پي
بکهٽ، و خوها وي نه و هک چو خوهائيه، خوه مه
هه ميان ددhet دهه دچينه کارهکي يان دهه درزش و
يارى و لفينان دکهين، يان دهه ل دهواران سويار دبين،
يان دهه زادى دلئينين يان گوشتى دبئيرين، بهل پا
گه لهك جوداهى يا د ناٽبهرا خوهى و خوهه کا ديدا، و د
ناٽبهرا وهستيانى و وهستيانه کا ديدا هه، مه زنترин

خوه ئەوه يا كو تو ب سەھەتان راوهستى ژ بۇ
بەلاڭىرنا بادوکەكى (مطوية) ل سەر گەشتىاران، يان تو
كارتونىت نامىلەكەيان ھەلدگرى، يان تو ل ناف گل و
گيابى ئەفرىقيا دوهستى و نەساخ دېيى دا بېبىه ئەگەرئى
ھيدايەت و راستەرىپۈونا ب مليۋنان.

**ب سويند چو وەستىان و چو خوه ژ فى
شەرەقەند و جوانتر نىنن.**

﴿7﴾ خۇراڭرىيە بۇ حەقىيىن

و د بانگها دىيرىيا بۇ خودايى مەزnda و
بەرددوامبۇونا وي ژەمى لايانقە و دەھەمى
سەروبەراندا خۇراڭرىيە ل سەر حەقىيى، و
سەرئىخستن و پشتهقانىيە بۇ ئايىنى، و مانە بۇ وي
كۆما سەركەفتى و خودان ژفان كو ئاشكرا بېيت و ب
سەر ھەر كەسى بەروۋاڙى ئايىنى حەق بېيت ژ خەلکى
خودان حەز و بەرژەوەندىيان و خودانىت شەھەوات و
شوبوهاتان ل ھەر دەم و جەھەكى، ھەروھكى پىيغەمبەرى
(سلافيت خودى ل سەر بن) د فەرمۇودەيا (متفق
عليه)دا گۈتى: "لا تزال طائفة من أمتي ظاهرين على الحق
لا يضرهم من خذلهم حتى يأتي أمر الله وهو كذلك".
ئانکو: بەرددوام كۆمەك ژ ئومەمەتا من ل سەر حەقىيى
د ئاشكرانە، ئەويت دەستان ژ هارىكىرنا وان بەرددەن
زىانى ل وان ناكەن ھەتا فەرمانا خودى دئىت و ئەھە
ھەر دى ھۆسا مىين.

﴿8﴾ ب دهستقهئینانا بهرڙوهندیان و

﴿پاشقه لیڏانا خرابیان﴾

و د بانگهله‌دیریيّدا ب دهستقهئینانا بهرڙوهندی و
کاريٽ قهنجه و زيڏه‌کرنا وانه، و پاشقه لیڏانا خرابیايه
و کيمکرنا وانه د جفاکاندا ل دويٺ شيان و
پيچيٽبونان، ئهو گهنه‌دل و سه‌رشوري و بيهوشکه‌ری و
زورداريٽ رادوه‌ستينيت، و سه‌رفه‌رازي و ئيمناهی و
دهستپاکي و قهنجي‌خوازيٽ... به‌لاف دكهت. و ڦاريٽبون
و بىٽ باودري و چيغانوک و شيركى... رادوه‌ستينيت، و
ئيكتاپه‌رسٽيٽ به‌لاف دكهت.

فاتيكان و گهله‌ک ڙيڏه‌رئن ميديايى يېن
روڙئافاى و سه‌نته‌رئن لىکولينان دان‌پيڏانى دكهن
کو ئىسلام ئايىنى ئيکى يه لجيهانى کو
ڙهه‌ميان پتر به‌لاف‌دبىت.

﴿9﴾ چاره‌سه‌رکرنا ئاریشەيىت هزرى و

جڭاڭى و سنجى و رەفتارى

و ژ وان چاره‌سه‌رکرنا ئارىشەيىت ب جڭاڭىت هزرى
و جڭاڭى و سنجى و رەفتارىقە د گرىدای ئەۋىت مانا
وان ئەگەر ئىكدان و ژ بنېرن و ھىلاكىيە؛ چونكى
ئەگەر مروڻ ب ژير و حەزا خۇب ب رىقەچو و خۇز
وەحىيا عەسمانى ۋەدەر كر، چو پى نەقىت ئەو دى د
ھىلاك چىت. و بانگەلدىرى: رۆنكرنه بۇ رىكَا
قورتالبۇونا مروڻقاتىيىن ھەمېيىيە، و ئايىنى خودى ئەوه
راستەرىكەر بۇ ھەر خىرەكى، و ئەوه دەرمانى باش بۇ
ھەمى نەخۆشىيىت مروڻان يىت هزرى و رەفتارى و ...

﴿١٠﴾ و بانگهالدیئرییا بۇ خودایى مەزىن عەزابى ڙ بەندەيان ددەته پاش ﴿

خودایى مەزىن گۆت: ﴿لَعْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاؤُودَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذُلِّكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ * كَانُوا لَا يَتَنَاهُونَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَيْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾ (المائدة: 79-78). له عنهت ل وان ئىسرائىيلىيان هاتەكىرن، ئەھۋىت گاوربۇويىن، ل سەر ئەزمانى داودى و عىسايى كورى مەرييەمى، ڙ بەر نەگوھدارىيىا وان، و زىيىدەگاڭى ڦى دكىرن، وان [جوھىيان] ئىكدو ڙ چو خرابىيىت دكىرن، نەددانە پاش.چ پىسە كار بۇو وان دكر.

﴿١١- قورتالبوونا ژ گونه‌ها ئاخفتى يە د بانگھلدىرىييا بۇ خودىدا ﴾

مژوييلبوونا مرؤۋى ب بانگھلدىرىييىقە ئەگەرەكى سلامەتىيا ويىه ژ گونه‌ها ئاخفتى، و ھلنگفتن و پربىزىيما ئەزمانى، خودايى مەزن گۆت: ﴿لَا خَيْرٌ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمْرَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ (النساء: 114). ئانکو: چو خىر د گەلهك ئاخفتن و پستەپستا واندا نينه، ئەو تى نەبىت يى فەرمانا خىرى يان قەنجىيى يان ئاشتكىن و پىكئىنانا د ناقبەرا ھەقىركاندا بىھت، و ھەر كەسى [ئەقا بۇرى] بۇ روبيي خودى بىھت، ب راستى ئەم دى خەلاتەكى مەزن دەينى.

و پىيغەمبەرى (سلافيت خودى ل سەر بن) يا گۆتى: "كُلُّ كَلَامِ ابْنِ آدَمَ عَلَيْهِ لَا لَهُ إِلَّا أَمْرٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ نَهْيٌ عَنْ مُنْكَرٍ أَوْ ذِكْرُ اللَّهِ". (18). ئانکو: ئاخفتنا مرؤۋى يال سەر

17- "الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر" أ. د. سليمان بن قاسم بن محمد العيد، شبة الآلة.

18- رواه الترمذى (2412)، وابن ماجه (3974)

وی، نه بُو وییه فه‌رمانا ب خیری و دانه‌پاش ژ
خرابیی و زکری خودایی مهزن تی نه‌بیت.
ئهگەر تو نه‌فسا خو ب په‌رسننیقە مژویل نه‌کەی
ئه دى ته ب گونه‌هانقە مژویل کەت.
**﴿وَاصِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاءِ وَالْعَشَيِّ
يُرِيدُونَ وَجْهَهُ﴾** (الكهف:28). [هەی موحەممەد] تو
سەبرى خو ل سەر وان بکىشە، و وان نەھىلە ئەویت
سېيىدە و ئىيقاران گازى خودايى خو دكەن [و خودايى
خو دېرىسن، و ب په‌رسن و گازىيىا خو، قايلىبوون و
رەزىبۇونا خودايى خو دېيىن، و بەرى خو ژ وان
وەرنەگىرە [چەند د ھەزار و دەست تەنگ بن بُو ھندە
کەنکەنە و گەرەگران]

﴿12﴾ بانگهالدیرى ئەگەر ئىچاكسازىيما زىانا خەلکىيە و نەھىلانا خراببوون و كەندەلىيىا نەفامايە﴾

بىيغەمبەرى (سلاقيت خودى ل سەر بن) گۆت: "مَثَلٌ
الْقَائِمِ فِي حُدُودِ اللَّهِ، وَالْوَاقِعُ فِيهَا كَمَثَلٌ قَوْمٌ اسْتَهْمُوا عَلَى
سَفِينَةٍ فَصَارَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا وَكَانَ الَّذِينَ فِي
أَسْفَلِهَا إِذَا اسْتَقَوْا مِنَ الْمَاءِ مَرُوا عَلَىٰ مَنْ فَوْقَهُمْ فَقَالُوا: لَوْ
أَنَا حَرَقْنَا فِي نَصَبِنَا حَرْقًا وَلَمْ نُؤْذِ مَنْ فَوْقَنَا، فَإِنْ تَرْكُوهُمْ
وَمَا أَرَادُوا هَلْكُوا جَمِيعًا، وَإِنْ أَخْذُوا عَلَىٰ أَيْدِيهِمْ نَجُوا وَنَجَوْا
جَمِيعًا" ⁽¹⁹⁾ ئانكۇ: مەتهلا وى يى بەر تخوبىت
خودىيە راوهستايى و يى كەفتىيە تىيدا، وەكى مەتهلا
ملەتهكىيە پشکى د گەميەكىيدا بىكىشن، هندەك بچنە
سەرى و هندەك بچنە بنى، و ئەھۋىت بنى ھەكە هاتبانە
ئافا ۋەخوارنى ل بەر يېت سەردارا دبۈرىن، وان گۆتن:
ھەكە ئەم كونەكى ل باھرا خۇ ۋەكەين و يېت سەر
خۇدا ئەزىيەت نەدەين، ھەكە وان ھىلا يَا وان ۋىيائى
بىكەن، ئەقە ھەمى د ھىلاك چۇن، و ھەكە دەستىت وان
گىرتىن رىزگار بۇون، و ھەمى رىزگار بۇون.

.رواه البخاري (2493) 19

﴿13﴾ بانگهله‌دیرييا بو خودايي مهزن داخوازييه‌کا گرنگه بو هر که‌سى قورتالبوون ﴿ بو خو فيا ﴾

خودايي مهزن دبىزىيت: **﴿ وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا ۚ قَالُوا مَعْذِرَةً إِلَى رِبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴾** (الأعراف: 164). ئانکو: و وەختى دەستەکەنى ژ وان گوتى [گەلى دەستەکا شيرەتكاران] هوين بو ج خەلكەکى شيرەت دکەن، كو خودى دى وان د هيلاك بەت، يان ژى دى وان ب بەر ئيزايىه‌کا دژوار ئىخىيت، [كۆما شيرەتكار] گوت: بو هندىيە دا بو مە ل دەڭ خودايى هەوھ بېيىتە ھەجەت (مهانە)، و بەلكى ئەول خۇ بىزقىن و خۇ بىپارىزىن. ئەمە بىتنى هندهك ژ باشىيەت بانگهله‌دیرييى، ياب كورتى هاتى ژ خودى دخوازم مفایى ژى بىبىن.

بانگهله دییری مهردم و ئارمانجه کا
مهزنه هەژییە ھەر تىشته کى
بهاگران ژ دەم و مال و زەھمەتا
خۇ بىدەپىنى نە ژ بەرمایكان، و
ئەو يا د كەل مە ھەتا مە دكەنە
د بن ئاخىقە

﴿ئەم پىدىقى چىنە دا بانگەلدىرى يىّ بۇ﴾

خودى بىكەين؟﴾

- ئىيەتا خۆ بىينىن و پاقۇز بىكەين ژ ھەر شىلىياتى و بەھرىت نەفسى و داخوازا ناڭ و دەنگى و مەدھان.
- ئەم خۆ فىرى زانستى شەرعى، و شارەزايى و كريارى بىكەين.
- بانگەلدىر بېبىتە (قدوة) پىشەنگەكى قەنج بۇ خەلکى د ژياننامە و نهىنى و دىئمى خۆدا.
- بىنفرەھى د رىيَا بانگەلدىرىيىدا، و ژ پىدىقىيىت بىنفرەھىيى ئەوه رىيکى درىيىز نەبىنيت، و ل ئەنجامان ژى ب لهز نەكەۋىت.
- چو كرى و دراغان پىش كارى خۆ يى بانگەلدىرىيىقە نەورگرىت ژ بلى ئەوازا خودى دخوازىت.

﴿شوبهه و گۆمانىت ئاستەنگان دئىخنه﴾

درېيا بانگەلدىرىيى دا﴾

دبيت هندەك بانگەلدىرىيى ژ بەر نەگوھدارى و ل دويىف نەھاتنى بھىلن، چو گۆمان تىدا نينه هندى پىغەمبەرن ئەو تمامترىن كەسن د ئالىيى بانگەلدىرىيىدا، ئەو ئەركى سەرەتكىيە كو خودايى مەزىن ئەو بۇ هندى هنارتىن، و د گەل هندى ملەتىت وان كەتنە ركى و بەرسىنگىت وان گرتىن، هەتا هندەكان ژ وان كەسى باودرى پى نەئىنا، هەروەكى پىغەمبەرى (سلافيت خودى ل سەر بن) بۇ مە گۆتى: "غُرَضَتْ عَلَىِ الْأَمَمْ، فَرَأَيْتَ النَّبِيَّ وَمَعَهُ الرَّهِيْطُ وَالنَّبِيَّ وَمَعَهُ الرَّجُلُ وَالرَّجُلَانِ، وَالنَّبِيَّ وَلِيْسَ مَعَهُ أَحَدٌ..."⁽²⁰⁾. پىغەمبەرى سلافيت خودى ل سەربىن گۆت: ملەت نىشا من هاتنە دان (ملەت پىشچاڭى من كرن)، من دىت پىغەمبەرى ژ دەھان كىمتر دەگەل، و پىغەمبەرى زەلامەك دو دەگەل، و پىغەمبەرى كەس دەگەل نە

.20. أخرىه البخاري (5705).

فیّجا هیدایهت و راسته‌ریّیی یا د دهستیت خودایی مهزن دا هه‌روهکی گوتی: ﴿لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ﴾ (البقرة: 272). [ههی پیغه‌مبهّر] راسته‌ریّکرنا وان [ب کوته‌کی] نه ل سهر تهیه، به‌لئ خودیّیه، یی وی بقیّت راسته‌پری دکهت.

﴿عیبرهت و چامه نه د گوهداری ول دویف هاتنیّه﴾

ئه‌گهر هزرا خو د ئاراسته‌کرنا خودایی مهزندا بکهین بو پیغه‌مبهّر و خوشتقیّی مه موحه‌ممهدی (سلافیّت خودی ل سهر بن) کو پیشه‌نگ و به‌راهیّی مهیه د بانگه‌لدیریّییدا، دی بینین خودایی مهزن ل به‌رهاتن و گوهداریّیا خه‌لکی ل سهر نه‌کرییه ئه‌رك، به‌لکی ئه و یی ب گه‌هاندنا بانگه‌لدیریّی راسپاردي، خودایی مهزن دبیّریت: ﴿فَإِنْ تَوْلَيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾ (التغابن: 12). ئانکو: [گه‌لی مرؤفان] گوهداریّیا خودی بکه‌ن و گوهداریّیا پیغه‌مبهّری بکه‌ن، ئه‌گهر هوین

پویی خو [ژ گوهداریا خودی و پیغه‌مبهربی
و هرگیرن، [بزانن] ژ گه‌هاندنا ئاشکهرا پیچه‌تر ل سەر
پیغه‌مبهربی مە نینه.

و تشتى دوپات دكەت ئەوه ئەركى پیغه‌مبهربی
گە‌هاندنه هەروهکى خودايى مەزن دېيىت: ﴿وَمَا عَلَى
الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾ (العنکبوت:18). و هندى
ھيدايەت و راسته‌رييما دورسته ئەو بۇ خودايى مەزنە
ھەروهکى دېيىت: ﴿لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي
مَنْ يَشَاءُ﴾ (البقرة:272). ئانکو: [ھەي پیغه‌مبەر]
راسته‌رييکرنا وان [ب كۆته‌کى] نە ل سەر تەيە، بەلى
خودييە، يى وى بقىيەت راسته‌رى دكەت.

و د چىرۇكا (أصحاب السبت)دا ژ بەنى ئىسرائىل
دەمى كۆمەكى لۆمەي وى كۆمى كرى ئەوا شيرەت ل
ئىكاكى دى دىكىن: ﴿لَمْ تَعْظُونَ قَوْمًا ، اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ
عَذَابًا شَدِيدًا﴾ (الأعراف:164)، ئانکو: [گەلى دەستەكە
شيرەتكاران] هوين بۇ ج خەلكەكى شيرەت دكەن، كو
خودى دى وان د هيلاك بەت، يان ژى دى وان ب بەر
ئيزايىهكە دژوار ئىخىيت ئىينا ئەويت شيرەتكار ھۆسا
بەرسقا وان دا: ﴿مَعْذِرَةً إِلَى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾

(الأعراف: 164). [كۆما شيرهتكار] گۆت: بۇ هندىيە دا بۇ مە ل دەڭ خودايىٰ ھەوھ بېبىتە ھەجەت (مەانە)، و بەلكى ئەو ل خۇ بزقىن و خۇ بپارىزىن.

(القاسمي) د تەفسىرا خۇدا يا گۆتى: نەھىكىن ژ خرابىيى ژ سەر مەرۋەنى نارابىت خۇ بزانىيت مەا ژى تىيدا نىنە، چونكى مەرجى نەھىكىنى نە ئەو گوھدان بۇ ھەبىت، و ھەكە ئەركى نەھىكىنى ژ خرابىيى چ پىقە نەھىت ژ بلى هندى رابۇونە ب شەنگەستەكى دىنى يى مەزن و غىرەتە ل سەر دىنى و عوزر دىتنە ل دەف خودى ب ئەركى خۇ رابۇويھ ئەفە تىنى بەسە ئەف نەركە نەھىتە هيلان. (21).

﴿حوكىم ل سەر خەلکى ب نەگوھدارىيى﴾

حوكىمەكى خەلەتە﴾

ئەو كىيە دشىت حوكىم ل سەر خەلکى ب نەگوھدارىيى بىدەت؟! خۇ ئەگەر بىزىت: من دو سى جاران يان پىر يىت گازىكىرىن، هندى گوھدارى و دويىكەتنە دېبىت نەبىت ئىلالا پشتى دوبارە و سىبارەبۇون و دەممەكى درىز. چونكى بانگەلدىرى بۇ

21. محاسن التأويل (5/213).

خودى پىدىقى ب بىئنهكا كوير و درىزه و بىئنفرههلى ل سهر وان يېت بانگھلدىرىيى د گەل دكەن، و ب راستى لهزكرن د ئەنجاماندا و بىئنتەنگى ل سهر يېت بانگھلدىرىيى د گەل دكەن، **ئىكە ژ وان نەخۆشىيىت هندەك بانگھلدىر تۇوش دېنى**، و مە پىيغەمبەرى خودى باشترين نموونە يى هەى، چاڭ لى بکەين، ئەو دەمەكى ما د ناڭ مەدا بانگھلدىرىيىا ملەتى خۇ دكر بۇ خودى و فەرمانا وان ب باشىيى دكر و ژ خرابىيى ددانە پاش، ھەتا خودى ئايىن ئاشكرا كر و موسىلمان سەربىلند و سەرفەرازكرين.

نه ڙ بهرهه منی بانگھلادیريييه خه لک بتني موسلمان ببیت و هند...

به لکی هنده ک ئارمانجیت دی یېیت ههین ب جه
بیں خو ئه گهر ئه وئی بانگھلادیري د گھل دئیتہ
کرن موسلمان ڙی نه ببیت:

- ✓ ب دهستهه ئینانا ئیسلامی خو ئه گھر پشتی
دهمه کی ڙی ببیت.
- ✓ لادانا هزرہ کا خه لەت ڙ ئیسلامی.
- ✓ ئافاکرنا هزرہ کا راست و دورست بهرام بھر
ئیسلامی.
- ✓ بی لایه نی.
- ✓ پشته ڦانی.
- ✓ چارھسہریا تھنھیرو چھو ساندنا هم ڙاریا
مله تان ڙلايي منصران فه
- ✓ رابوون بئه رکی

﴿تیگه هشتنا دهستداهیلانی بکوهره﴾

تیگه هشتنا دهستداهیلانی ئهوه بانگهله دیر هزر بکهت يا
ب زەممە تە خەلک راستەمرى بىن!

يا دورست بهروۋاڙى فى ھزرييە

چو ژ هندى ب ساناهىتى نىنە خەلک موسىلمان بىن
ئەگەر پەيامى بگەھىينى...

تو بزاۋى بکە ب باشتىن رىيک ئايىنى بگەھىنى، و دى
بىنى چەوا دى ئىنە د ناڭا ئىسلامىدا ب ئانەھىيا
خودى.

يا گرنگ ئهوه تو ھزرا خۇ د گەھاندىدا بکەى و
ھيدايهت و راستەرىبۇونا وان نە ل سەرتەيە.

پرسىارا خۇ بکە تە ئىسلام گەھاندىيە چەند
كەسان: 100 كەسان 200 كەسان، و چەند جاران؟
چەوا لا و تو ھېشتا گازىندى ژ زەممە تا موسىلمانبۇونا وان
دكەى!!

ئەقە فيلىبازىيە كا شەيتانىيە ھشىيارى خۇ بە، و ھشىيارى
وان كەسان بە، يىت دەست داهىلائىن و روينشتىنە
خوارى، و پەمبۇي بکە د گوھىت خۆدا دا تە گوھ ل وان
نەبىت.

پرسیارا خو بکه چهند کەسان تە ئىسلام گەھاندەيى؟ پاشى حوكىمى بىدە.

ب راستى خەما بانگەلدىرىيى ب گشتى، و بانگەلدىرىيى
غەيرى موسىمانان ب تايىبەتى، پىيدقىيە ھەر
موسىمانەك چ ئاخفتن يان كريار يان رەفتار ل دويىش
شيانىيت خو ھەلگرىت، و مەزن و بچوپىك و نىر و مى و
زانى و سقىل ھەمى وەكى ئىكىن، ھەر ئىك ل دويىش شيان
و پىيچىبۇونىت خو، و خودىيە ھەر كەسى بقىت ب
كەرم و دلۇقانىيا خو دى راستەرئ كەت. و پىيدقىيە
ئەم زارۋىك و ھەۋزىن و خويشك و دەيك و ھەمى
كەسىت خىزانى خو پالدىن پېشكدارىيى د گەھاندىدا
بکەن، و ئەركىت بانگەلدىرىيى بېخىنە ستۆيى وان، و د
گەل بىن و وان ژ لايى ماددى و مەعنە ويقە پالدىن.
و دېيت كەسەكى نەموسىمان ل دويىش گازىيى
بچوپىكەكى بېت و ئىكى دى ژ خو نەگرىت ژ
بانگەلدىرىەكى ھىزا قانعكرن و كارتىئىرنى ھەبىت
وەربگرىت، و وەك شادەھى بۇ ۋى چەندى ئاخفتنا
كەسەكى نوى موسىمان بۇوى ل بازىرئ (ریاض)
دېيىزىت: ئەز راهىينەرئ مەلهقانىيىا بۇوم، ئەگەرئ
موسىمانبۇونا من زارۋىكەكى سىزدە سالى بۇو من
مەلهقانى نىشا ددان، ۋى زارۋىكى ھندەك پەرتۈكىت

ئىسلامى يېت وەرگىرايى بۇ من ئىينان، دىسا دانەيەك ژ
وەرگىرانا رامانىت قورئانا پىرۆز ب دىيارى دايى، و ئەقە
ئەگەرى راستەرىيّبۈن و موسىلمانىبۈونا وي بۇو.

ھۆسا ب ساناهى خەلك موسىلمانى دېيت و دئىنە د
ناڭ ئايىنى خودىدە، و بەرى خۇ دەدەنە ئىسلامى؛ لەوا ب
راستى غەيرى موسىلمانان ئەقەرۇ گەلەك پېيدىۋى ھندىنە
ھندەك ئىسلامى بۇ بەرچاڭەن و رۇن بىكەن، و چو ژ
رىيک و ئالاقىت بانگەلدىرىيى ل ۋى سەرددەمى ب
ساناهىت نىين بۇ دەرروونىت دورست و ساخلمەم، و
گەلەك يَا ب زەممەتە بۇ دەرروونىت نەساخ!
و ئەگەر بانگەلدىرى ل دويىش شىيانان د دەرروونى
زارۇكاندا ھاتە چاندىن دى بىتە رىيک بۇ راستەرىيّكىرنا
وان و ئەگەردەك بۇ غەيرى وان كۆ رىيکا بانگەلدىرىيى بىگرن، و
پالدەرك بۇ غەيرى وان كۆ رىيکا بانگەلدىرىيى بىگرن، و
خودىيىه يى بقىت دى وي راستەرىيّكەت.⁽²²⁾

22. د. عبد الله بن إبراهيم اللحيدان في مقال: فلنعلم أطفالنا دعوة غير المسلمين في موقع الالوكة.

﴿شوبهه: پىيّدفىيە تو يى بى گونھە﴾

(معصوم) بى

چەند خەلک يى هەى حەز دكەن گەلهەكى بۇ ئايىنى خۆ پىشكىش بکەن، بەلىن پا وەسا ھزر دكەن كو بانگھلدىر وئەو كەسى فەرمانا ب باشىيى و دويركەفتنا ژ خرابىيى دكەت دڤىت يى بى گونھە بيت (معصوم)، وەھر فەرمانا ب باشىيى و دانەپاشا ژ خرابىيى بکەت دڤىت پىيگرييى پى بکەت، و ئەفە پلهەيەكا ب زەحەمەتە، كەس ناگەھىتى پىيغەمبەر تى نەبن، و پاشى كەس فەرمانى ب باشىيى ناكەت و خەلکى ژ خرابىيى نادەتە پاش و كەس ژ مۇسلمانان پىيقەتر ئىسلامى بۇ غەيرى مۇسلمانان نادەتە نىاسىن پشتى پىيغەمبەران.

ئەفە كراسكىرنا شەيتانىيە قىيىجا ھشىاربە...

ئەو نەھىيەجەتە هندهك بۇ خۆ دگرن كو كىيماسى يى ل دەف وان هەين قىيىجا چەوا دى بانگھلدىرىيى د گەل كەسەكى خودان كىيماسى كەن؟ ئەفە ژ كراسكىرنا شەيتانىيە، قىيىجا ئەگەر كەس بانگھلدىرىيى نەكەت ئىلا يىت تمام و بى كىيماسى ژ خەلکى، ھينگى ئىيدى كەس پشتى پىيغەمبەران بانگھلدىرىيى ناكەت.

راسته يا کرييته کريارييت بانگهلهديرى نه ل دوييف
گوتنييت وى بن، خودايى مهزن دبىزىت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا لَمْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ * كُبَرَ مَقْتاً عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا
مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾ (الصف:2). گەلى خودان باوەران بۆچى
ھوين دبىزىن و ناكەن؟. ئاخفتنا ھوين دبىزىن و ناكەن،
کەربى ل دەف خودى پىر لى دكەت.

بەلى پا چارەسەرى ئەو نينه موسىلمان خۇ ژ
بانگهلهديرىيى لادەت؛ بەلكى ئەركە ل سەر وى پىڭرىيى
ب وى بکەت يى ئەو دبىزىت و تۆبە ژ گونەھان بکەت و
بەردەوام بىت ل سەر رىكا بانگهلهديرىيى، بانگهلهديرى
نه يى كەسەكى ب تنسىيە يان كۆمەكى ژ كۆمېت جڭاڭى،
پىغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) يى گوتى: "بلغوا
عني ولو آية". ژ من بگەھىن خۇ ھەكە ئايەتكە بىت،
و ئەف فەرمانە يى گشتىيە بۆ ھەر موسىلمانەكى نىر بىت
يان مى، و ھەر ئىك ل دوييف شيانىت خۇ، و ئەوا ل
سەر زانايى جودايە ژ يى خەلكى، ھندى بانگهلهدىرن
زانىن و شيانىت وان د ژىك جودانە بەلى پا ھەر ئىك ل
دويف شيانىت خۇ، و ئەف ئايىنە ئىمامانەتە د ستۆيى
ھەر موسىلمانەكىدا، يى قەنج و يى خراب:

گونه‌ها (أبو محن) خودی ژی رازی بیت نهبوویه
ئاسته‌نگ د ریکا سه‌رئیخستنا ئایینیدا، هه‌روهسا تو ژی
ئه‌ی برايى خوشتفى تەركەخەمیيا تە بلا نه‌بیته
ئاسته‌نگ د ریکا بانگھلادىرييىدا بۇ خودى.

﴿شوبهه: من چو زانين نينه﴾

هندەك دېيىن: ئەز نەھەزىمە بانگھلادىرييى بۇ
خودى بىكم، چونكى ئەز نە ژ وان زانايمە ئەويت
بىشىن ب فى كارى رابن، و من پى چىنابىت، و من رىك
و رەوانبىزى يان زانستى بانگھلادىرييى نىنه، و د گەل
هندى من دېيىت ئەز خۇ ژ رى و رەسمىت كارى و
بانگھلادىرييى بۇ خودى بى بهر نەكەم.

ئەم دېيىن: گەلهك يېيت ھەين تو دشىي بىكم؛
وهكى بەلافكرنا رىك و ئالاقيت بانگھلادىرييى ل سەر
موسلمانان و غەيرى موسلمانان و ب گەلهك رىكان؛
وهكى رىكىت نوى و سەرددەم ب رىكا سايىتىت
ئىنتەرنىتى، و سايىتىت ھەۋدىتنىت جڭاڭى (موقع
التواصل الاجتماعى)، و پشكدارى د چاپىرنىدما، و
بەلافكرنا پارچەيېت بانگھلادىر و زانايان، و پشكدارىيىا
ماددى، و خزمەتا بانگھلادىران و چاڤدىرييىا موسلمانىتىت

نوی، و هه‌می دشین په‌رتؤک و سميناريٽ زاناييان به‌لاف
بکه‌ن.

بُو نموونه: ئەگەر تە ئىك دىت كۆ نقىزان نەكەت،
ئەرى ما پالپشتىيا تە بُو وي كۆ نقىزان بکەت پىدۇنى
گەلەك زانين و زانستىيە؟ نە، بەلكى هند تىرا تە هەيە
تو بزانى نقىز روکنەكى ئىسلامىيە، و ئىسلام بىي وي
نانبىت و جەستى وي بىگرى ولگەل خو بېھىيە مزگەفتى .
هندەك سەحابىيىت پىغەمبەرى ھەبوون ب تىنى دا
سلاۋەن و بُو خۇ فىرى تىشلىك گرنگ و پىدۇنى ژ
پىغەمبەرى (سلاۋەن خودى ل سەر بن) بىن، دا فەرمانا
وان كەت بانگەلدەرىيىا ملەتى خۇ بکەن، و بەرى وان
بەدەنە باشىيى و وان ژ خرابىيى بەدەنە پاش، و ژ وان:
چىرۇڭا موسىلمانىبۇونا (أبى ذر) خودى ژى رازى بىت،
پىغەمبەرى خودى (سلاۋەن خودى ل سەر بن) گۆتى:
"فهل أنت مُبَلَّغٌ عَنِ قَوْمٍ؟ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَنْفَعَهُمْ بِكِ
وَيَأْجُرَكَ فِيهِمْ" ئانکو: ئەرى تو دى پىش منقە گەھىننەيە
ملەتى خۇ؟ ھىقىيە خودى ب تە مفایى بگەھىننەيە وان
و ب وان خىر بگەھىتە تە، دېبىزىت: ئەز ھاتمە دەڭ
(ئەنيس) ئىينا گۆت: تە چ كر؟ من گۆت: ئەز موسىلمانى
بۈوم و من باوهرى ئىينا، گۆت: ئىيدى من ئايىنى تە (يى

کهفن) نهقیت، ئەز يى موسلمان بۇويم و من باوهرى يا ئىنای، ئەم هاتىنە دەڭ دەيىكا خۆ، وي گۆت: ئىيىدى من ئايىنى ھەوه نهقیت ئەز يا موسلمان بۇويم و من باوهرى يا ئىنای، ئەم هاتىنە تا گەھشتىنە ناڭ ملەتى خۆ (غفار) نيقا وان موسلمان بۇون... صحىح مسلم .(2473)

(أبو ذر) خودى ژى رازى بىت هند نەما ل دەڭ پىيغەمبەرى خودى هەتا گەلهكى ژى فىر ببىت، بەلكى چەوا موسلمان بۇو و هندەك تشتىت سەرەتكى و فەر زانىن، نفىز و دەست روېچەدان ھەروەكى د رىۋايانەتا دووىدا، بانگەلدىرييما برايى خۆ و دەيىكا خۆ كر، پاشى يا ملەتى خۆ پشتى زقرييە ناڭ وان، و ئەنجام ئە بۇو نيقەك ژى موسلمان بۇون، و نيقا دى پشتى مشەختبۇونا پىيغەمبەرى (سلافيت خودى ل سەر بن) بۇ مەدینى موسلمان بۇون ھەروەكى د تمامىيىا فەرمۇودەيىدا.

ديسا ژ فى بياقىيە چىرۇكا (مالك بن الحويرث) و ئەو گەنجىت د گەل، ئەويت پىيغەمبەرى (سلافيت خودى ل سەر بن) فەرمانا وان كرى بىزقىرنەفە ناڭ كەس و كارىت خۆ دا وان فير بکەن و فەرمانانلى بکەن،

ههروهکی (مالك بن الحویرث) خودی ژی رازی بیت
فهه دگیریت، دبیزیت: "ئەم ھاتینه دەڤ پىغەمبەری
(سلافیت خودی ل سەر بن) و ئەم ھندەك گەنجیت
مرۆف و كەس و كاریت ئىكدو بۇوين، ئەم بىست شەڤ و
بىست رۆزان ماينه ل دەڤ وي، پىغەمبەری خودی
(سلافیت خودی ل سەر بن) يى دلۋان و دل نەرم بۇو،
دەمىن ھەست كرى كو ئەم يېت ژ مالىت خۇ خەریب
بۇوين، پىسيارا مە كر كا مە ج د دويىف خۇرا ھىلايە؟
مە ژى بەرسقا وي دا، گۆت: بىزقىرنە مالىت خۇ و وان
فيئر بىھن، و فەرمانى ل وان بىھن، و ھندەك تشت
گۆتن من ژېھرن يان نە ژېھرن، و نېيىزى وەسا بىھن
وهكى ھەوه ئەز دىتم من كرى، و ئەگەر بۇ دەمىن
نېيىزى بلا ئىك ژ ھەوه بانگ بدەت، و يى ژ ھەوه
مهىزنتر بىبىته پىشىنىقىز" آخرجه الباخاري.

ئەگەر وەسا با كەس بانگھەلدىرىيىن بۇ خودى نەكتە ژ
زانى و فيئرخوازىت زانستى پىيچەتر، ئەف كارى پىرۆز دا
راوهستىت و ژ كار كەفيت؛ چونكى زانا و فيئرخوازىت
زانستى د ناڭ جڭاكيدا كىيىن، و پاشى فەرمانا ب باشىيىن
و دانەپاشا ژ خرابىيى د ناڭ جڭاكيدا و بانگھەلدىرىيىا
غەيرى موسىمانان دى مىنيتە د بازنهكى تەنگدا.

ڦيچا ئهوي زانين و زانست نه بن ب وان رٽك و ئالاقيت
 زور ييٽ به رد هست بانگه لد ڦيري يا خه لکي دكهت ل دويٺ
 پيغه مبهر و زانايان بچن، هه رو هکي خودا ڀي مه زن
 دبىزىت: ﴿وَجَاءَ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَىٰ قَالَ يَا قَوْمَ
 اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ﴾ (يس: 21.20). زه لامه ک ڙ دويماهي يا
 بازيٽري ب لهز دهات، گوت: گهلي ملهتى من گوهى خو
 بدنه ڦان هنارتىيان (پيغه مبهران)، گوهى خو بدنه
 وان ئه ويٽ چو كرييان [به ران به رى خيرا بو هه وه دفین
 و دبىزىن] ڙ هه وه نه خوازن، و ل سه رٽکا راستن.
و هم رٽك ڙ مه ل دويٺ وي زانست و دهم و
زه حمهت و مالي ههى دئ خيري به لافڪت.

﴿شوبهه: باهرا پتر يا خه لکى د﴾

سەرداچووی نە

(الفضيل بن عياض) خودى ژى رازى بىت گۆت: رىكىت هيدايەتى ل بەر خۇ گران نەكە ژ ئەگەر ئىندى كۆ كىم كەس لى دەچن و ب زىدەبۈونا وان ئەۋىت د هيلاك دەچن دسەرداڭەچە.⁽²³⁾

بانگھلادىر ج بىزىت دەمى كەس ل دويىش نەچىت و گوھدارىيَا وي نەكەن: خودايى مەزن دېبىزىت: ﴿فَإِنْ تَوَلُّوا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾ (التوبه:129). قىجا ئەگەر وان روپىي خۇ ژ باودىريي [و هەقىيى] وەرگىر، بىزە: ئە و خودايى كۆ ژ بلى وي چو خودا و چو پەرسى نەيى، بەسى منه، ب راستى من پاشتا خۇ ب وي گەرم و موکوم كر، و ئەوه خودانى عەرشى مەزن.

بانگھلادىر ج بکەت ئەگەر بىيەنا وي تەنگ بۇو: خودايى مەزن دېبىزىت: ﴿وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضْييقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ﴾

* فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ * وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ
يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿الحجر: - 99.97﴾ دزانين کو دلى ته، ب ئهوا ئهو دېيژن، تەنگ دبىت،
قىچا تو ب پەسەندىكىدا خودايى خۇ، خودايى خۇ ژ كىم
و كاسيان پاقىز بىكە، و ژ سوجىدەبەران بە (ئانکو ھەر
نەخۆشىيەكا بىگەھىتە تە، تەسبىحات و زكرى خودى و
نىقىز، دى ل سەر تە سەقك كەن)، و ھەتا دەرى (ئانکو
ھندى يى ساخى) خودايى خۇ بپەريسىه.

پرسىيار ژ (سفيان الثورى) خودى ژى رازى بىت
هاته كرن: زەلام دى فەرمانى ل وى كەسى كەت ئەھۋى
وى فير دكەت كەن ۋە ۋە قەبۈيل ناكەت؟ گۆت: بەلى، دا ل
دەڭ خودايى مەزن بۇ ببىتە لييپۈرین.

و ئەگەر خەلک موسىلمان نەبۇو چارەسەرى ئەوه: پتر
دوعا و لاف بىنە كرن و ل خۇ بزقىن، و كار پتر ب
بنەجەھى بىتە كرن، و زىدەكىدا شارەزاىي، و ئىرادى، و
بەردەوامى، و خۆراڭرىيىن، و بلندىكىدا ھىممەتى.

﴿هيممهتا بلند﴾

ڏ ب هيزترين نه گهرئت سرگمه فتنى، هيممهتا بلند، و
نه بي هيقيبوون، و دهست نه داهيلان.

دو جوئيٽ مرؤفان ييٽ ههين، کا دا سه حکهينيٽ تو
کيژ ڙوانى:

بيٽ ئيکى: نه ويٽ توشى بي هيقيبوون و سست و
خافييٽ بووي، فيجا چو هيز بُو ناميٽيٽ و چافيٽ وي
تئي خهم و كوفان دبن، نه چوئه نهون خودانيٽ
هيممهٽيٽ لواز، فيجا ههمى ددما شكهٽن بهر و
پشكا وانه.

بيٽ دووئى: نه ويٽ ل دهسپيٽيٽ توشى شكهٽن
دبیٽ و گلهك جاران دوباره دكهٽ، و فيٽ شكهٽن
نهو پتر پالدا و هيز دايىٽ بهر دهوم بيت ل سه رېكىٽ،
نهو دىٽ ل ههمى ئاسته نگان دهرباز بيت، و ههمى
گريٽكان ب بىنفره هى و مهربانه فهكهٽ، نه فهنه
خودانيٽ هيممهٽيٽ بلند.

**خودانىٽ هيممهٽا بلند رازى نابيت
بمرنا وي خيرىٽ وي ڙى بمرن وراوهستن.**

خودانی هیممهتا بلند ب کیمی رازی
 نابیت و ژ بلی کاریت بلند چو دی
 نه فین، فیجا تو ژی ب وئی زیانی رازی
 نه به ئیلا ئهوا ل کۆپکیت بلند

فیجا برايی بانگهله‌دیر، هزرا خو د ڤی ئایه‌تىدا بکه:
﴿وَكَفَى بِرِبِّكَ هَادِيَا وَنَصِيرًا﴾، و بهسى تهیه خودایی ته
 راسته‌ریکه‌ر و هاریکاری ته بیت.
 سه‌رکه‌فتن به‌هر و پشکا تهیه هندی خودی د گه‌ل ته
 بیت، ئه و راسته‌ریکه‌ری تهیه و دی ته سه‌رئیخیت،
 فیجا خهم و دلته‌نگی بۆچییه؟ و بۆچییه سار و بی
 خیره‌ت ببی؟ لاواز نه‌به، هشیاری ده‌ردی لاوازیی ببی
 ئه و ژ نافچونه، پیغه‌مبه‌ر (سلافیت خودی ل سه‌ر بن)
 دبیزیت: "احرص علی ما ینفعك واستعن بالله ولا
 تعجز" ئانکو: چاقی خو بده وی تشتی یی ب کیر ته
 بیت و پشتنا خو ب خودی گریده و دهستان نه‌داده‌یله. و

(سلافیت خودی ل سهر بن) خو ژ دهست داهیلان و بیخیره تیبی دپاراستن، و بهری خو بدی چهوا خودی لومهی وان کهسان کر ئهويت قیانا دنیایی هلگرتی و پشتا خو دایه ئاخره تی و خوشیبیت وی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ انفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ اثْأَقْلَمْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضِيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَنَعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ * إِلَّا تَفِرُّوا يُعَذِّبُكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ * إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ﴾. گهلى خودان باوهران ههوه خیره، ئهگەر بۇ ههوه هاته گوتىنى، هوين هەمى د رېكا خودىدا دەركەفن بۇ جىهادى، [هوين] د ئەردىدا لهش گران دىن، ئەرى ههوه ژيانا ئاخرهتى دا ب ژيانا دنیايى؟ ۋېجا [بازان] خوشىيا ژيانا دنیايى ل بەر يا ئاخرهتى چو نىنه، يا كىيم و بى قىيمەته، و ئەگەر هوين [گهلى خودان باوهران] هەمى پىكىفە نەچنە جىهادى، دى خودى ب ئىزايەكا دژوار ههوه ئىزادەت، و دى ههوه

ب غهيرى ههوه گوهورىت. و هوين نهشىن چو زيانى
 ژى بگەھىنى، ب راستى خودى ل سەر ھەمى تشتان يى
 دەستهەلاتدارە، ئەگەر هوين [گەلى خودان باوەران]
 پشتهۋانى و ھارىكارىيىا وي [پىغەمبەرى من،
 موحەممەد] نەكەن، نى ب راستى خودى ھارىكارىيىا وي
 كر.

﴿نەرم و حەلیمی ژ جوانىيىا﴾

بانگەلدېرىيە

خودايى مەزن دېرىزىت: ﴿فِيمَا رَحْمَةٌ مِّنَ اللَّهِ لِنَتَ لَهُمْ
 وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيلًا لِّالْقُلُوبِ لَانْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ
 عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ
 عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾، [ھەى موحەممەد]
 ژ بەر وي دلۋانىيىا خودى ب تە برى تو بۇ وان نەرم
 بۇوي، و ھەكە تو مرۆفەكى ھشكى دلەق باى دا ژ

دۇرىت تە فەرەق، [ز بەر ھندى] ل وان ببۇرە و
داخوازا گونەھ ژىېرنى بۇ وان ژ خودى بخوازە، و
مشىورەتا وان د كاروباراندا بکە [د وان كاروبارىت
وەحى پى نەھاتى] و ئەگەر تە [پشتى مشىورەتى]
خۆ ئىك دل كر و بىيارا خۆ دا [و رەئيا خۆ فەبرى]
پشتا خۆ ب خودى راست بکە، و ب راستى خودى حەز
وان دكەت يىت پشتا خۆ ب خودى راست دكەن.
خۆ ئەگەر پىغەمبەرى خودى ژى يى باشتىن و ب
خىرتىن مروفە ئەگەر يى هشك و دل رەق با دا ژى
رەق.

زانايىت بەرى و يىت نوگە ژى دېيىن
بانگەلدېرييما بۇ خودايى مەزن
بەرسىيىا هەر موسىمانەكىيە ج ژن بىت
ج مىر

﴿حوكمن بانگهله‌دیریي﴾

نه لیکییه ک د ناقبه را زاناياندا يا ههی ل دوّر
واجببوونا بانگهله‌دیریيا بو خودی کا ل سهر هه‌میا
واجبه يان ژی هه‌ما هندهک بکه‌ن به‌سه (عینی او
کفایی)؟ هندهک ژ وان دبیژن (فرض عین)ه ل سهر
هه‌ر موسلمانه‌کی، و وان به‌لگه و گروقیت خو ژ
قوئانی و سوننه‌تی ییت هه‌ین. و هندهک ژ وان دبیژن
(فرض کفاية)یه.

بی گومان بانگهله‌دیریيا بو خودی واجبه ل سهر
hee موسلمانه‌کی زه‌لام بیت يان ژن، هه‌ر ئیک ل دویف
زانین و شیانیت خو، دا ئایین هه‌می ببیته بو خودی، و
په‌یقا خودی ب سهر هه‌می په‌یقان بکه‌قیت.
ئه و به‌رپرسییا ئوممه‌تی هه‌میییه، و دیسا ئه و
پیدھییا ئوممه‌تی هه‌میییه؛ چونکی بانگهله‌دیری ژ
مه‌زنترین ئه‌گه‌ریت هیدایه‌تییه، و زیدبوونا باوه‌رییی،
و زیده‌ھییا کارایه.⁽²⁴⁾

24. موسوعة الفقه الإسلامي للشيخ محمد بن إبراهيم بن عبد الله التويجري.

و هندهك ژئ گونه هكارن ئەگەر نەكەن، چەند
فييرخوازيت زانستى (طلب علم) هەنه پارىت موسلمانان
لىٰ ھاتينه مەزاختن و وان زانست و شارەزايى ھەيە
پاشى دئ بانگھلەدىرىيى ب ھېچەتا دويىچۇنا رزقى
ھىلەن، بەلنى راستە ئەو پىيدۇي ب ھندىئەن ل دويىف رزقى
بگەرن بەلنى پا نە ب ھەمى ھىز و شيانىت خۆ، بلا
نيقەكا دەم و مالى خۆ بۇ بانگھلەدىرىيى تەرخان بکەن،
و چەند ژ موسلمانان - زەلام و ژنان - مال و دراڭ يىٰ
ھەى د ھەمى تشتىدا دەمەزىخۇن بانگھلەدىرى تى نەبىت.

ئاگەهدارى؛ پىيدۇيىيە ل سەر خەلکى سادە بانگھلەدىرىيى
خۆ د چارچۈفەيى كاروبارىت رۇن و ئاشكرادا ئەنمجاڭ
بىدەن.

گەلهك دەقان يا ئاشكراڭرى پىيدۇيىيە بانگھلەدىر
و غەيرى وى ژى بەمىننە د بازنهيى زانستى
خۆدا، نەكۆ دەمى ژئ دەردكەفيت تىشتكى
نەھەزى د راستا خودايى مەزن و پىيغەمبەرى
ويدا (سلافىت خودى ل سەر بن) بىيى زانين
بىزىيت.

﴿پلهیا بانگهله‌دیرییا﴾

شیخ محمدمهد ئیبراھیم توییجه‌ری د راستا پایه و پلهیا
بانگهله‌دیرییا بو خودیدا دبیژیت:
بانگهله‌دیرییا بو خودی مه‌ردهما خودی د ئافراندیبیت
ویدا دیار دبیت، ئهو ژی په‌رستنا خودی ب تنبیه بیی
شریک و هه‌فیشك.

بانگهله‌دیری ماکا کارایه، و ب وی فهرز و سوننهت و
رهوشت ژین دبن، و ب وی ئایین هه‌می ل هه‌می جیهانی
ژین دبیت، قیچا بانگهله‌دیرییا بو خودی مه‌زنترین
پیشه‌یه، و په‌رسن مه‌زنترین کاره.

و کار و پیشه‌یی بانگهله‌دیرییا بو خودی وه‌کی کار و
پیشه‌یی شاهییه، و کار و پیشه‌بیت دی وه‌کی کار و
پیشه‌بیت د بندانن ژ کارکه و خزمه‌تکاران.

و گه‌لەك ژ خەلکى کارى خزمه‌تکاریبیت بیی کرى، و
کارى پییغەمبەران بگەرە ژ بانگهله‌دیرییا بو خودی، و
فەرمان ب باشیبیت و دانەپاش ژ خرابیبیت، و شیرەتکرنا
ھەر موسلمانەکى بیی ھیلای.

پایه و پلهیا بانگهله‌لری‌بیا بو خودی

﴿ما هه‌وه د میزوویا مرؤفاتی‌بی‌دا گوه لی بوویه
سەرفه‌رازی و مەردایه‌تی‌یه‌ک گەھشتی‌یه
سەرفه‌رازی و مەردایه‌تی‌یا بانگهله‌لری؟﴾

﴿هه‌وه دی‌تی‌یه پایه و پلهیه‌ک﴾

گەھشتی‌یه پایه و پلهیا بانگهله‌لری‌بی؟﴾

ئەگەر وەسا بیت - گەلی گەنچان - ب دلسۆزى و راستگۆيى هەرنە مەيدانا بانگهله‌لری‌بیا بو خودی، دا خىر و خەلاتى، و پایه و سەرفه‌رازىيى د بەھەشتا خودى‌دا ب دەست خۆقە بىنن، د گەل پىغەمبەر و راستگۇ و شەھيد و قەنջىكاران، و ئەقە چ خوش ھەۋالن.

﴿سزايى هىلانا بانگهلهدىرىييا بۇ خودى﴾

پشتى مه خىرا كارى بانگهلهدىرىيى دياركىرى، پىددىيىه بيرا خۇ ل سزا و نەخۆشىيىت هىلانا بانگهلهدىرىيى بىينىن، خودى ژقانا سزايى يا دايىه ھەر كەسى سستىيى د ب جەئىنانا بانگهلهدىرىيىدا بکەت، (حذيفة بن اليمان) خودى ژى رازى بيت دېيىزىت: پىغەمبەرى (سلافىيەت خودى ل سەر بن) گۆت: "وَالَّذِي نَفْسِي يِدِهِ لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ، وَلَتَنْهَاوُنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ، أَوْ لَيُوشِكَنَّ اللَّهُ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عِقَابًا مِنْهُ، ثُمَّ تَدْعُونَهُ فَلَا يُسْتَجِابُ لَكُمْ" رواه الترمذى. ئانكۇ: ئەز ب وى كەممە يى رحا من د دەستىيدا يان هوين دى فەرمانى ب باشىيى كەن و نەھىيى ژ خرابىيى كەن يان نىزىيكە خودى دى سزايىكى ژ دەف خۇ ب سەر وەدا ھنىريت، پاشى هوين دوعا ژى ژى بکەن ژ ھەوه نەھەرگرىت.

ئەقە وى رامانى ددەت كو ئەو ئاستەنگىيەت نەھىلەن دواعايىت مه قەبويل بىن: دەستبەردانا ژ فەرمانا ب باشىيى و نەھىلانا خرابىيىيە، ھەروھكى پىغەمبەرى (سلافىيەت خودى ل سەر بن) گۆتى: "مَرَا بِالْمَعْرُوفِ

وانهوا عن المنكر قبل أن تدعوا فلا يستجاب لكم".⁽²⁵⁾
 ئانکو: فهرمانى ب باشىيى بکەن و خەلکى ژ خرابىيى
 بىدەنە پاش بەرى هوين دوعا بکەن و دوعايىت ھەوە
 قەبوييل نەبن. مەسەلە يا مەزىنە دلى دەھەزىنيت، چەوا
 پاپۇرا جقاکى دى يا پاراستى بىت ژ نقولبوونى (ژ
 بنئاڭبوونى) ئەگەر ھىللا ئەۋىت ل خوارى كونەكى د
 بىنى وى بکەن ب ھېجەتا ئازادىيا كەساتىيى، ھىنگى ھەر
 كەسى د ۋى پاپۇرىدا دى تى چىت، و ئەگەر ئەۋىت ل
 سەرى نەھىللا يېت ل بىنى وەبکەن چونكى نە ئازادىيا
 كەساتىيى؛ ھىنگى ھەمى دى قورتال بن.

بانگەلدەرى بۇ خودى مەزنلىرىن

كارە،

و مەزنلىرىن سزا يى د دەست ژى

بەردىنىدا

25. أخرجه الإمام أحمد في المسند (22816)، والترمذى (2169)، وابن ماجه (4004)، وهذا لفظ ابن ماجه، وحسنه الألبانى في صحيح سنن ابن ماجه (3235).

سزايىت دهستبه ردان ژ بانگىلدىرىيىن گەلهكىن، و ژ وان:

1. لېڭ گوهۇرىن:

خودايى مەزن دېيىزىت: ﴿وَإِنْ تَتَوَلَُّوا يَسْتَبْدِلُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ
ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُم﴾ (محمد:38). و ئەگەر هوين گەل
مرۆڤان پشتا خۇ بىدەنە گوهدارىيَا خودى و گوهدارىيَا
پىيغەمبەرى وى، و ئەگەر مالى د رېكا خودىدا
نمەزىخن، خودى دى ھەوھ ب ملەتكى دى گوهۇرىت،
پاشى ئەو وەكى ھەوھ نابن.

2. لمعنەتكىرن و بىيىبەھرگىرن ژ دلۇقانىيَا خودى:

خودايى مەزن دېيىزىت: ﴿لَعْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي
إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُودَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذُلِّكَ بِمَا عَصَوُا
وَكَانُوا يَعْتَدُونَ كَانُوا لَا يَتَنَاهُونَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوْهُ لِئِنْسَ مَا
كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾ (المائدە: 79-78). لمعنەت ل وان

ئىسرائىيلىيان ھاتەگىرن، ئەويىت گاوربۇوييىن، ل سەر
ئەزمانى داودى و عيسايى كورى مەرييەمى، ژ بەر

نه گوهه داریبا وان، و زیده گافی ژی دکرن، وان
[جوهییان] ئیکدو ژ چو خرابییت دکرن، نه ددانه
پاش. ج پیسه کار بwoo وان دکر.

3 کەرب و کینى:

خودايى مەزن دېيىزىت: ﴿وَمَنِ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَىٰ
أَخْدُنَا مِيشَاقَهُمْ فَنَسُوا حَطَّا مِمَّا ذَكَرُوا يِه فَأَغْرِيَنَا بَيْنَهُمْ
الْعَدَاؤَةِ وَالْبُغْضَاءِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ يُنَبَّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا
كَانُوا يَصْنَعُونَ﴾ (المائدة: 14). ژ وان ژی نەويت گوتىن،
ئەم ھاريکار و پشته ۋانىت عيسايىنە، مە پەيمان
وھرگرت، پشكەكا باش ژی نەقا پەيمان ل سەر ھاتىيە
ستاندىن ب پشت گوھى خۆفە ھافىتن و ژ بيرىرن، [و ژ
بەر ھندى] مە دزمىتى و نەفيان ئىخستە د ناف واندا
ھەتا رۇزا قيامەتى، و خودى دى وان ب كار و كريارىت
وان كريين ئاگەھدار كەت [و دى جزايانى شكاندىنا پەيمانا
خۇ خۇن].

4 وېرانكرن و د هيلاڭرىن:

خودايى مەزن دېيىزىت: ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذَكَرُوا يِه فَتَحْنَا

عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرَحُوا بِمَا أُوتُوا أَخْدُنَاهُمْ
بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ فَقُطِعَ دَأِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَّمُوا وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿الأنعام: 44﴾. **فيجا وختى وان**

چام بو خوژ تشتى هاتييه سه رى وان و هرنه گرتى و ژ بيرا
خو برى، مه ژى ددرگە هييت هەمى تشتان بو وان ۋە كىرن
[ژ خىير و كەرەمان]، هەتا كەيىفا وان هاتى ب ئەقا بو وان
هاتييه دان، ژ نشكە كىيىفە مە هنگاافتىن و بەرئاتاف كىرن،
فيجا ژ نوى بى ھىقى بۇون، فيجا رە و روپىشالىت وى
ملەتى سىتم كرى، هاتنه بېرىن، و هەمى پەسن و سوپاسى
بو خودايىي هەمى جىهانان.

ـ دوبەرەكى و نەلىكى و ئەشكەنجه ل دنيا و ئاخىرهتى:
خودايىي مەزن دېيىزىت: **﴿وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى
الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَا
نَعَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ * وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاحْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ
مَا
جَاءُهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾** (آل عمران: 104-105). بلا هوين هەمى بىنە ملەتكە، داخوازا

فهنجييّ بکهن و فهرمانا چاكىيّ بکهن، و خەلکى ژ خرابىيّ بدهنه پاش، و هەر ئەقەنە د سەرفەراز، و وەكى وان نەبن ئەۋىت ژىكە بۇويىن و بەلاڭ بۇويىن، پشتى نىشانىت خودى يىت ئاشكەرا بۇ ھاتىن، ئەھا ئىزايەكا مەزن بۇ ئەقانە.

و ئەگەر نومەمەتى دەست ژ بانگەلدېرىپا بۇ خودى بەردان سى ئاتاف دى ب سەرى ئىن:

يا ئىكىيّ: پويىتهدان ب دنیايى و پشتىدا ئاخىرەتى.

يا دووئىيّ: مەزاختنا دراڭ و دەم و ھزران نە د بەرژە وەندىيى ئايىنىدا.

يا سىيىيّ: چاڭلىكىرن و دويچۇنا گاوران د ژيانىيّدا، و ل بەر دەستى وان فيرى زانىن و زانسى بىن، دا ب فىٰ چەندى رىكا ژيانا وان فەگوھىيىزنى وەلاتىت موسىلمانان.

ئەگەر بانگەلدېرى بۇ خودى ھاتە ب جەئىنان دەرگەھىيت خىرىيّ ھەمى دى ۋەبىن، قىيىجا باوھرى و كارىيەت قەنچ دى چىنە د ژيانا خەلکىدا، و سىنچ و رەوشتىت باش و قەنچ ژ بىنفرەھى و لىبۆرەن و قەنچى و دلۇقانىيّ چىنە د ژيانا واندا، و گاور دى ئىنە د ناڭ ئايىنىدا، و گونەھكار و ۋارى دەست ب پەرسىتى كەن.

و ئەگەر ئەم ب بانگھلادىرييى بۇ خودى نەرابىن دەرگەھەيت خرابىيىنەمى دى قەبن، و هندى خرابىيەك ھەبىت دى چىته ژۆر و هندى خىر و باشىيەك ھەبىت دى دەركەفيت.

و ئەگەر باوھرى و كارى قەنج و سنجىت باش دەركەتن، كوفر و كارى گەنى و پر گەندەلى و سنج و رەوشتىت خراب دى چەنە ژۆر و جەھى وان گرن، و ل دويماھىيىن كۆم كۆمە خەلك دى ژ ئايىنى خودى دەركەقىن، وەكى چەوا كۆم كۆمە چۈينە تىيدا، ئەفە رىكا خودىيە و تو چو گوهۇرىنى بۇ رىكا خودى نابىينى. ┌

فييجا ھەر موسىمانەك بهرپرسە و خودايى مەزى دى حسىبى د گەل كەت ل سەر كارى وى يى جودا و تەك ئالى (العمل الانفرادى)، ئەو ژى پەرسىنە، و ل سەر كارى جەفاكى ئەو ژى بانگھلادىرييا بۇ خودىيە، و خودى روۋزا قيامەتى دى پرسىيارى ژ بانگھلادىرى ژى و ژ يى گازىيىا وى دئىيە كرن كەت كا ل دنيايى وان چ دكىر وبتايىبەتى مەلايىت متفرغ و خودان معاش وھاتىنە تەرخانكرن كو 24 سعەتا بانگھلادىرييى بکەن ونە بتىنى پېشىنچىپىزى يە و خوتىخاندى وسالى 52 خودبە يېت

تىيّدا وسال دهىين وسال دچن ونابنه سەبەبى هيدايه تا
ئىكى بتنى ژى وئەمانەتى مىنبەرا پىغمېرى يى كريه
جهى مەتحا بو وي جەھەتى يى معاشى ددەتى .

خودايى مەزن دېيىت: ﴿فَلَنَسْأَلَنَ الَّذِينَ أُرْسَلَ إِلَيْهِمْ
وَلَنَسْأَلَنَ الْمُرْسَلِينَ * فَلَنُقْصِنَ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا
وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقَلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ * وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا
أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ﴾ (الأعراف: 9-6). بى
گۆمان ئەم دى پسيارا وان [ملەتان] كەين، ئەويت
پىغەمبەر بۇ چۆيىن [كا وان چاوا پىشوازىيىا وان كر، و
چاوا بەرسقا وان دا؟] و دى پسيارا پىغەمبەران ژى
كەين [ئەويت بۇ وان ھاتىنە ھنارتىن كا وان ملەتان
. گوهى خۇ دايىنە وان يان نە؟].

بى گۆمان ئەم دى ژ زانىن بۇ وان بىزىن كا چ د ناقبەرا
واندا چىبوويم، و نەكۆ ئەم نەيىت حازر و دياربوويم
[ھەتا تىستەك ل بەر مە بەرزە بېيت]، وي رۆزى كىشان

و سهنج یا راست و دورسته [بىْ كىِم و كاسىيە] فىّجا
هەر كەسى ترازييا وي گران بۇو، [و سەرى ترازييا كار
و كريارييت وي يېت قەنچ ژ يېت خراب گرانتر لى هات]
ئەقە ئەون يېت سەرفەراز، و هەر كەسى ترازييا وي
سقك بۇو [و سەرى ترازييا كار و كريارييت وي يېت
خراب ژ يېت قەنچ گرانتر لى هات]، ئەقە ئەون يېت
وان خۆ خوسارەت كريين، ژ بەر وي گاورى و باوهرى
نهئىانا وان ب نيشان و ئايەتىت مە دكر.

و دېيىزىت: ﴿وَالْعَصْرُ * إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ * إِلَّا
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا
بِالصَّبَرِ﴾ (العصر: 3-1). سويند ب دەمى، ب راستى
مرۆڤ ھەمى د خوسارەتن (بەر خوسارەتن)، ئەو نەبن
ئەويىت باوهرى ئىنایىن، و كار و كريارييت قەنچ كريين، و
ھەقدۇو ل سەر حەقىيى شىرەت كريين، و ھەقدۇو ب
بىنفرەھىيى شىرەت كريين.

ئومىمەتا مە د ۋى سەردەميدا ئومىمەتكا لاوازە و يَا
بوويە ئارمانج، و كا چەوا بىرسى ل سەر سفرى
خرقەدېن وەسا ئومىمەت يېت لى خرقەبووين؛ و ژ بەر

ته خسیری و بیخه میبا موسلمانان ل سهر ئالیبی فهرمانا
ب باشیبی، بیفامی و نه زانین و گونه هان دهست ب
بەلافبوونى کر.

قیچا ئەو کيیه ب هندى رازى دبیت سالۆخه تیت
خودان باوهران ئەھویت فهرمانى ب باشیبی دکەن و
خەلکى ژ خراببی ددهنه پاش د سهر خۆدا بىنىت؟!
چو پى نەھیت چو موسلمانیت ب ژير نىن ئەفه بۇ
خۆ بقیت و ب قى سەروبەرى رازى ببیت.

زانان (محمد بن عتیق) گۆت: "ئەگەر وەسا چى بۇو
زەلامەك ب روڭ ب روڭى بیت و ب شەق رابیتە نقىزىان
و د دنیاپىدا يى زاھد بیت، و د گەل هندى بۇ خودى
عېجز نەبیت، و نافچاقیت وى بۇ خودى نەبنە گرى و
سۆر نەبن؛ فەرمانا ب باشیبی نەکەت و ژ خراببی
نەدەته پاش، ئەق زەلامە خرابتىن كەسە ل دەق خودى،
و نە يى دىندارە، و حال و سەروبەرى ئەھویت گونەھیت
مەزن دکەن ژ يى وى باشتە ل دەق خودى".⁽²⁶⁾

(ابن القيم) خودى ژى رازى بیت دبىزىت: "ما ئەو
ج ئايىنه و ج خىر د واندایە؛ دېينىت دەست درېزى ل
تشتى خودى حەرامکى دئىتە كرن، و تخوبىت وى

26. الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر لعبد الملك القاسم.

دئینه بهرزهکرن، و دهست ژ ئايينى وى دئينه بهردان، و پشتا خو ددهنه سوننهتا پىغەمبەرى وى (سلافىت خودى ل سەر بن)، و دلى وى يى سىست و خافە، ئەزمانى وى يى لالە، شەيتانەكى كەرە، ھەروھكى ئەھۋى ب نەھەقى دئاخفيت شەيتانەكى ب ئەزمانە، ئەرى ما دينى ئاتافەك ھەيە ژ ۋان نەبىت ئەھۋىت ھەكە خوارنا وان و دەسھەلاتا وان يا ب سلامەت بىت وان چ خەم نىنە چ ل سەرەت دەستىت واندا ژ ململانى ل سەر ھاتەکرن و ژى ھاتە ستاندىن ھەمى ھىزا خو دى كاركەن ب ھەرسى پلهېيت ئىنكارى ئىنكاركەن و ئەۋان د گەل كول دەڭ خودى بىن بھانە و ئەو نەھىن ئەو يىت توشى مەزنلىكىن نەخوشى و كارەسات بويىن و وان ھاي ژ خۇ نىنە ئەو ژى مىرنا دلايە، ب راستى هندى ژيانا دلى يا تمام بىت غيرەتا وى بۇ خودى و پىغەمبەرى وى دى يا موکومت بىت، و سەرئىخستنا وى بۇ ئايىنى دى يا تمامت بىت".⁽²⁷⁾

و ئۆممەت خىر و باشىيا خو ب جە نائىنیت و شەردەف و مەردايەتى و سەربلندىيە خو ب دەستقە

.27. إعلام الموقعين (2/176)

نائينيت و خيرى نابينيت و سهـنـاـكـهـفـيـت ئـهـگـهـرـزـهـلامـ و ژـنـ هـهـرـ ئـيـكـىـ ژـ لـايـ خـوـقـهـ لـ دـويـفـ شـيـانـ وـ پـيـچـيـبـوـونـيـتـ خـوـ دـهـسـتـ بـ بـهـلـاـفـكـرـنـاـ خـيـرـىـ نـهـكـهـنـ،ـ وـ بـهـرـيـكـاـنـهـ لـ سـهـرـ نـهـئـيـتـهـكـرـنـ،ـ وـ رـازـيـبـوـونـاـ خـودـىـ بـ سـهـرـ دـنـيـاـيـىـ نـهـئـيـخـنـ،ـ وـ شـيـرـهـتـانـ بـ حـهـقـيـيـىـ نـهـكـهـنـ،ـ وـ هـارـيـكـارـيـيـاـ ئـيـكـدـوـ بـوـ هـنـدـىـ نـهـكـهـنـ،ـ هـهـرـ ئـيـكـ لـ دـويـفـ حـالـ وـ سـهـرـوـبـهـرـىـ خـوـ،ـ ئـهـقـهـ دـىـ بـيـتـهـ ئـهـگـهـرـىـ رـازـيـبـوـونـاـ خـودـىـ،ـ وـ بـ دـهـسـتـقـهـئـيـنـاـنـاـ هـهـمـىـ خـيـرـىـ،ـ وـ پـاـشـفـهـلـيـدـاـنـاـ هـهـمـىـ خـراـبـيـىـ.

وـ مـهـغـرـورـبـوـونـ وـ سـهـرـدـاـجـچـوـنـاـ بـ دـنـيـاـيـىـ وـ جـوـانـيـيـاـ وـىـ،ـ وـ غـافـلـبـوـونـ ژـ خـودـىـ،ـ وـ پـشـتـاـ خـوـ بـدـهـنـهـ فـهـرـمـانـاـ بـ باـشـيـيـىـ وـ دـانـهـپـاـشـاـ ژـ خـراـبـيـيـىـ،ـ هـيـنـگـىـ لـاـواـزـىـ وـ سـهـرـشـوـرـىـ دـىـ لـ دـنـيـاـ وـ ئـاـخـرـهـتـىـ گـهـهـيـتـىـ،ـ وـ خـمـ وـ كـوـفـانـ دـىـ ئـيـنـ،ـ وـ بـهـرـهـكـهـتـ نـامـيـنـ،ـ وـ نـهـخـوـشـىـ لـ دـويـفـ نـهـخـوـشـيـيـىـ دـىـ روـيـدـهـنـ.

﴿ز خىرئىخستنا بانگەلدىرىيى﴾

كا چەوا ئىسلامى (نواقض) ھەنە، وەسا
بانگەلدىرىيى ژى يېت ھەين، ژ وان:
رويمەتى و نەدلسۆزى: و دنيايى ب ئايىنى بخۇن، و
ئاخفتنا خودى و پىغەمبەرى وى ب تىشتكى بىرۇشنى،
و گازى و بانگەلدىرى بۇ نەفسى و قىيانا ناڭ و دەنگىيى،
و گازى بۇ جاھلىيەت و عەسەبىيەتى و رەگەزپەرىيىسى؟
ھەروەكى گازىيى بۇ حزبەكى يان كۆمەكى بکەت و
گازى و بانگەلدىرىيى ژ غەيرى وان وەرنەگرىت و
قەبۈيل نەكەت، و خودى فەرمان يال مە كرى ئەم
گازى و بانگەلدىرىيى بۇ وى بکەين، و بۇ كەسى دى
نەكەين.

و ھەر كەسى بنيات و رىكىت بانگەلدىرىيى ھىلان،
و گازى بۇ حەزا خۇ كر، ئەو دى تووشى گەلەك ئاتاف و
تەنگاقيييان بىت، ژ وان: مەدھەكارىييا دەرۋونى،
مەزناھى ب خۇ برن، و چاھى وى دى مىنيتە ل پلە و
پايدە و ناڭ و دەنگىيى، و غەيرى خۇ كىيم كەت و ب چو
حسىب نەكەت، و ل كىيماسى و خەلەتىيەت وان گەرىت
ئەويت بۇ خودى بانگەلدىرىيى دكەن، و مەزاختنى ل
شەھوەت و حەزىت خۇ ب تىن بکەت، و مەزاختنال

ئايىنى بھيلىت و خۇ ژى بىدەتە پاش، و فەرز و كاريٽ قەنچ ل بەر وى گران بىن، و ب بەرفەھى سەحکرە تشتى دورست (مباح)، و بۆراندىنا دەمى ب جەدەل و شەرەددەق و شەھەواتانقە ل بەر ب ساناهى كەفت.

خودايى مەزن دبىزىت: ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخْذَنَاهُمْ بَعْتَهُ فِإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ * فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ (الأنعام: 45.44). قىيىجا

وهختى وان چام بۇ خۇ ژ تشتى هاتىيە سەرى وان وەرنەگرتى و ژ بىرا خۇ بىرى، مە ژى دەرگەھېيت ھەمى تشتان بۇ وان فەكرن [ژ خىر و كەرەمان]، هەتا كەيىفا وان هاتى ب ئەقا بۇ وان هاتىيە دان، ژ نشىكەكىيىقە مە هنگاافتىن و بەرئاتاف كرن، قىيىجا ژ نوى بى ھىقى بۇون، قىيىجا رە و روپىشالىت وى ملەتى سىتم كرى، هاتنە بىرىن، و ھەمى پەسن و سوپاسى بۇ خودايى ھەمى جىهانان.

﴿قۇناغىت بانگەلدىرىيىا بۇ خودى﴾

بانگەلدىرىيىا پىيغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) د سى قۇناغانرا بۇرى:

يا ئىكىنلىك: قۇناغا به لافكرن و گەهاندىنى:

د فى قۇناغىيىدا پىيغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) گازى و بانگەلدىرى بۇ ئىكەتى و باوهرييى، و پەرسىتنا خودى ب تىن بىيى هەۋپىشىك، و ھېيانا پەرسىتنا پوتان، و رۇنكرنا چىرۇكىت پىيغەمبەران د گەل ئۆممەتىت وان، و بەحسى حال و سەروبەرى رۇۋىز دويماھىيى، و سالۇخەتى بەحەشت و جەھنەمان، و بانگەلدىرى بۇ سنج و رەوشتىت جوان و ھەڙى، و باشتىن كاران كر.

و ئى قۇناغى ل مەكەھى دەست پى كر، و بەردەوام بىوو ھەتا پىيغەمبەر (سلافىت خودى ل سەر بن) ل مەدىنه يى مرى، پاشى سەحابىيىت وى پشتى وى ل سەر چۆن.

خودايى مەزن دبىزىت: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا * وَدَاعِيًّا إِلَى اللَّهِ يَادُنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا * وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُم مِّنَ اللَّهِ فَضْلًا كَثِيرًا * وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ أَذَاهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ
بِاللَّهِ

وَكِيلًا (الأحزاب: 45). ههی پیغەمبەر مه تو يى
 هنارتى، دا ببىيە شاھد و مزگىنئىن و ئاگەھداركەر، و
 دا ب دەستوييرىيا خودى داخوازا رېكا خودى بکەى، و دا
 ببىيە چرايەكى رۇنکەر و گەش، و مزگىنېيى بده
 خودان باودران، كو ب راستى وان ل دەڭ خودى
 كەرەمەكا مەزن يا هەى، گوھى خۆ نەدە گاور و
 دورپوييان و پويىتە ب ئەزىزەتا وان نەكە، و پشتا خۆ ب
 خودى گەرم بکە، و بەسى تەيە خودى پشتەقانى تە
 بيت.

يا دووئى: قۇناغا ئاھاکىن و پېكئىنانى:

د ۋى قۇناغىيىدا پیغەمبەرى (سلافيت خودى ل سەر
 بن) چاڤدىرييما وان كەسان كر، يىت موسىلمان بۈوین ژ
 سەحابىييان، و د خانىيى (الأرقم) ۋە ل مەكەھى
 پەرەردەكىن، و ئەو ب باودرى و سنج و رەوشتىت باش
 پاقزىكىن، هەتا بەرھەۋ بۈوین كارى ب ئايىنى بکەن، و
 باڭگەلدىرييى بۇ بکەن، قىيىجا دەمى بەرھەقىيما وان تمام
 بۈوى، خودى دەستوييرى دايى مشەخت بىنە مەدىنهيى.
 خودايى مەزن دېيىزىت: ﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ
 الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ يَا حَسَانٍ رَّضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعْدَ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا، ذُلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ» (التوبة: 100).

و پیشیبیت ئىكى ژ مشەخت و هارىكاران و ئەھۋىت
ب قەنچى ب دويىش وان كەفتىن، خودى ژ وان راپى
بووپىيە و ئەھۋىت [ب تاشتى خودى دايىيە وان] راپى
بووپىيە، بەھەشتىت پويىار د بنپا دچىن بۇ وان
بەرھەقىرىنە، و هەروھەر دى تىدا مىن، ئەقەيە
سەركەفتنا مەزن.

يا سىيىئى: قۇناغا بنەجەگرى و دەولەتبۇونى:

ئەقە بwoo دەمى پېغەمبەر (سلامىت خودى ل سەر
بن) و سەحابى مشەختبۇونىنە مەدىنى، و ل مەدىنى
ئەحکامىت شەرعى ھەمى ھاتنە خوار، دەمى باوەرييَا
سەحابىيان تمام بwoo، و بەرھەق بوبىن ھەمى
فەرمانىت خودى د ھەمى سەروبەراندا ب جە بىىن.
قىيىجا دەمى باوەرى و تەقوا و كارى قەنچ ل دەق وان
پەيدابۇون خودى دەولەتبۇون د عەردىدا ب دەستقە
ئىنا، و خىلافەتا ئىسلامى ل مەدىنى ھاتە دامەزراىندىن،
و ئايىن بەلاق بwoo، و پېغەمبەرى (سلامىت خودى ل
سەر بن) ھنارتى و ميرىت خۇ ل ھەمى لايىت عەردى

بەلەفکرن بانگھلەدیرييىن بۇ خودى بىكەن، و حۆكمى بئىسلامى بىكەن، پاشى چۇ بەر دلۋقانىيىا خودى.

خودايى مەزىن دېبىزىت: ﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيُسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيَمْكِنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيَبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ حَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا...﴾ (النور: 55).⁽²⁸⁾ ڙەھوە ئەھەويت باوهەرى ئىنایاين

و کار و کريارييت قەنج كرین، خودى پەيمانا دايىيە وان، ل جەھى هندهكىت دىتەر ئاڭنجى بىكەت، ھەروھىكىت بەرى وان [ئسرائىلى] ل جەھى هندهكىت دىتەر ئاڭنجى كرین، و دىنى وان ئەھوئ خودى بۇ وان ھەلبىزارتى دى سەرفەراز و بنەجە كەت، و ترسا وان دى گوھۆريت و كەته تەناھى و ئىيمناھى، [چونكى] پەرستنا من دكەن و چو ھەۋپىشكان بۇ من چى ناكەن، و ھەر كەسى پشتى قى گاور بېيت، ئەھو ژ رېكا راست فەدر و دەركەفتىنە.

28. موسوعة الفقه الإسلامي للشيخ محمد بن إبراهيم بن عبد الله التويجري.

بزاھا بانگھا لدیرى بۇ خودى دبىتە دوو پشك:

يا ئىكىنچى: بزاھا د گەل خوبخو:

ئەو ب ھندى دبىت دەرۋون مژوپىلى پەرسىتنا خودى ببىت، و راستەرى ببىت ل سەر پەرسىنى، و يا گوھدار بىت ھەتا مرنى.

خودايى مەزن دېيىزىت: ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِيمَا نَهَدِيَنَّهُمْ سُبُّلَنَا، وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ﴾
(العنکبوت: 69).

و ئەھۋىت ژ دل جىھاد [دگەل نەفسا خۆ، و شەيتانى و نەيارىت دىنى] ژ بۇ مە كرى، ئەم دى بەرى وان دەينە پىكىت خۆ يېت خىرى، ئەو پىكىت وان دگەھىننە را زىبۇونا مە، و ب راستى خودى [ب پىشىھانى و سەركەفتىن و هارىكارىيىا خۆ] يى د گەل قەنجىكاران.

يا دووئى: بزاھا د گەل غەيرى وى، ئەو ژى سى جۇرن:

1- بزاھا د گەل كافرى بەلكى بىتە سەر رىكا راست ھەروەكى خودايى مەزن گۈتى: ﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ، بَلْ

هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَا أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ
لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ》 (السجدة:3). يان ژى دېيىژن [موحىمەد]: ئەف قورئانە ژ نك خۇ چى كرييە [وى يا دانايى، و ب بال خودىيە لى ددەت]، نەخىر وەسا نينە وەكى ئەو دېيىژن، بەلى ئەو راستىيە ژ نك خودايى تە، دا تو ملەتكى پى هشيار بکەي و بترسىنى، كۆ بەرى تە چو پىغەمبەر بۇ نەھاتىنە دا راستەپى بىن.

2. **بِزَادَةِ كَهْلِ كَوْنَهْهَكَارِي** دا گوھدار ببىت، و ل سەر نەفامى دا ببىتە زانا، و ل سەر بى ئاگەھى دا هشيار ببىت، هەروەكى خودايى مەزن گۈتى: ﴿وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أَمَّةً يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَانَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولُوكُهُمُ الْمُفْلِخُونَ﴾ (آل عمران:104). بلا هوين هەمى ببنە ملەتكى، داخوازا قەنجىيى بکەن و فەرمانا چاكىيى بکەن، و خەلکى ژ خرابىيى بدهنە پاش، و ھەر ئەۋەنە د سەرفەراز.

3. **بِزَادَةِ كَهْسَى قَهْنَاجِ دَابَبِيَتِه قَهْنَاجِيَخَوازِ**، و د گەل زانايى دا ببىتە مامۆستا و فيركار، و د گەل يى زىرى دكەت دا بىرا خەلکى ژى ل زىرى بىنيت و زىرى پى بدهتە كرن.

﴿جۇرىت بانگەلدىران﴾

ئەۋىت بانگەلدىرىيى دكەن چار جۇرن:

بى ئىكى: هندەك يىت ھەين ژ بەر سنج و روشتىت بانگەلدىران كارتىيىرن يا لى ھاتىيە كرن، و ئەگەر ئارىشەيەك د گەل ئىك ژ بانگەلدىران بۇ چى بۇو دى بانگەلدىرىيى ھىلىت، و دېمنىيا بانگەلدىران كەت؛ ئەقى ھە ژ بەر كىماسىيىا مەرەما وى خودى ئەو لادا.

بى دووئى: يىت ھەين بانگەلدىرىيى دكەن چونكى چارەسەرييىا ئارىشەيا خۇ، و ب جەئىنانا مەرەم و ھىقىيەت خۇ تىيدا دېيىن، و دەمى حال و سەروبەرى وى خوش دېيت، و دنيايىا وى بەرفەھ دېيت، دى پىقە مژوپىل بېت و بانگەلدىرىيىا بۇ خودى ھىلىت، ئەقى ژى خودى ئەو لادا چونكى كىماسى يا د ئىنىيەتا ويدا.

بى سى بى: بى ھەى بانگەلدىرىيى دكەت چونكى خىر و پاداشت يىت تىيدا، قىيىجا وى ژ بەر ب دەستقەئىنانا خىرىيە، و مەرەم و ئىنىيەتا وى ژ بەر خۇ ب تىيىه.

بېن چارى: يىن ھەى بانگھلدىرىيىن بۇ خودى دكەت چونكى فەرمانا خودىيە ئەوا ل سەر ھەر مۇسلمانەكى كرييە ئەرك، ئەو پەرسىنى دكەت چونكى فەرمانا خودىيە، و بانگھلدىرىيىن دكەت چونكى فەرمانا خودىيە؛ ئەفە مەردم و ئئىيەتا وي يا تامامە، و ژ بەر ھزرکرن و تمامىيا ئئىيەتا وي خودى دى وي راگرىت و ھارىكارىيىا وي كەت، و دى وي بۇ راستەرىيکرنا مروقفاتىيىن، و ب جەئىنانا فەرمانىت خودى، و بانگھلدىرىيىا بۇ خودى تەرخان كەت.

ئەفە باشتىن و بلندتىرين پلهىيە، و ئەو شوينگرى
پىيغەمبەرىيە (سلافيت خودى ل سەر بن) د ناڭ ئوممەتىدا، داخوازى ژ خودى دكەين مە و ھەوھە ژ قىنى پشکى حسىب بكەت ويرسىت پىيغەمبەران (سلافيت خودى ل سەر ھەممىان بن).⁽²⁹⁾

29. موسوعة الفقه الإسلامي للشيخ إبراهيم بن عبد الله التويجري.

﴿تە ج بۇ ئايىنى خۇ پېشكىش كرييە؟﴾

ئەگەر رۆزَا قىامەتى ئەڭ پرسىارە ژ تە هاتە كرن

دى بەرسقًا تە ج بىت؟؟

باشتىن بەرسق، تو بىزى: من بانگھەلدىرى بۇ وى كر،
من گازىيا خەلكى دىكىر ژ بۇ ئىكەتتىيا خودايى ھەمى
جىهانان. مە ھەمما دەقىت خزمەتا فى ئايىنى بىكەين، و
بىلدەتلىن پلهيا خزمەتى ئەوه خەلكى بىنинە د ناڭدا.

ئەو چەند رۆزەكن و دى چى و دى وان جە و وار و
خۇشىيەت مەزن بىنى، و مزگىننە فىانا خودى بۇ تە ل
تە بىت.

كەنگى تە دەقىت دەست پى بىكەى و ل پاپۇرا
بانگھەلدىرىيى سۈيار بىى؟

ئەز پرسىار ناكەم كا تە دەقىت دەست ب
بانگھەلدىرىيى بىكەى چونكى ئەڭ پرسىارە نەھەزى تەيە
بەلى پا كەنگى؟ و ھەر نوکە بىيارى بىدە و گىرۇ نەكە،

خیر و قهنجی نائیته گیروکرن و نابیت بیژی پاشی، دا ههتا ههتا یی ژ دهست نهدهی.

پاشی.. ژ نافبرنا هزر و پرۆژهيانه، هيىدى هيىدى ژ تاخى خۇ دهست ب سمیناریت تىگەهاندن و وەرارى بکە ل دۆر خىرا بانگھلديرييما بۇ خودى، و مفایى ژ نافەرۆكا ۋى پەرتۆكى بکە و (پاوهەرپۈيىت)لى بىنگەھ و مەلبەندىيەت جودا جودا يېت گەنجان ب تايىبەتى د گەل قوتابىيەت زانكۆيى پېشكىش بکە.

بزارەكرن و ۋەۋەزارتىنا وان دەستەكان ئەھۋىت ناقبەين ناقبەين پېشكدارى د سمیناریت خۆلاندا كرین د ھونەرى بانگھلديرييىدا، ب رىيکا خۆل و سمینار و بزاڭ و چالاكىيەت مېشى، و بەرفەھەكىدا تىما خۆبەخشى و يېت ھارىكار بۇ بانگھلديرييى، و بەلاقىرنا بەلاقۇك و نامىلەكەيان ل سەر غەيرى موسىمانان، و تىكەلى د گەل وان، و ب جەئىنانا شىان و شارەزايىيما بانگھلديرييى ل سەر وان. مەشقىرن و راهىيىنەنلىكىدا وان و بەردەوام دويىقچۇنا گەنجان و كار و ئەركىيەت پالقەدەر يېت مەعنەوى و ماددى بىيختە دەستى، و قەتكىن و دامەزراندىن بزاڭ و چالاكىيەت مېشى ھەيىقى يان دو ھەيقان جارەكى دا ب بانگھلديرييىقە بىنە گەرېدان.

﴿چهند تو زوی دهست ب بانگهله‌دیریی بکهی پتر دئ مفایی بینی﴾

کۆمپانییه کا چیکرنا پیلاقان دو نوینه‌ریت خو هنارتنه دهله‌رەکا پاشکەفتى دا راپورته‌کى بەرهەف بکەن کا چەوا دئ شىن پیلاقيت کومپانيا خو ل وىرى فرۇشنى، نوينه‌ر گەھشتنه وىرى سەح دكەنلىكى وى دەفه‌رەپىلاقا ناكەنلىكى و نوزانن پیلاق چنە، ھەردو ب شەھ روينشتىن و ھەر ئىكى ژ وان دهست ھافىيەتى راپورتا خو بۇ کۆمپانىيى نفىيىسى:

بى ئىكى نفىيىسى: سەروبەر ل ۋېرى گەلەك يى خرابە، خەلک ل ۋېرى نوزانن پیلاق چنە، لەوا ئەز دئ زەرم.

و بى دووئ نفىيىسى: سەروبەر گەلەك و گەلەك يى گونجايىه، ئەم دشىيىن خەلکى فيرى ب كارئينانا پیلاقان بکەين، و من پىلانەك يى داناي، لەوا دئ مىنم.

و ل دويماھىيىا گۇتارا خو دكتۆر (جمال الهميلى) پرسىيار دكەت: نوکە پشتى تە پارچەك ژ ژيوارى خو زانى، پىددەفييە تو راپورتا خو بنفىيىسى، كا تو دئ چى يان دئ مىنى؟

پرسیاریت ئەزمونا وەرگرتنا بەلگەناما سەركەفتىنى
دخولا پرۆزى "خزىنە يى مۇسلمانى دخىرا گازيا رىيما
خودى دا" - **"كنز المسلم في فضل الدعوة إلى الله"**

پرسیارا ئىكىن:

بىكمانى قە نىف لايپەرى لسەر گرنگىا بەلاقىرنا رۆشەنبىرىا
دەعوئى دناف رىزىت مۇسلمانان دا بنقىسىه

پرسیارا دوبىن:

حەتا سالا 2030 دەعوئى پىيدىقى بچەند بانگخوازا ھەمە و تو
باھرا خو دى بىچ ئەرك رابى كۆ قىنەندى بۇ ئۆممەتى بجه
بىنى؟

پرسیارا سى بىن:

دەھ خالان بنقىسىه لسەر خىرا ئانکو فەزلى بانگخوازى درييغا
خودى دا

پرسیارا چارى:

بەرهەمى دەعوئى درييغا خودى دا چىيە؟

پرسیارا ھېنچى:

سزايى پى نەرابوونا ئەركى دەعوئى چىيە؟

پرسیارا شهشی:

هندەك بئەركى دەعوی نارابن ژېھر هندەك شوبوهاتان سى
شوبوهاتان بنقىسە كۆ ئاستەنگن درىيما دەعوی دا

پرسیارا حەفتى:

ئەگەريت خودانا پاشا موسىلمانان ژئەركى دەعوی چىيە؟

پرسیارا ھەشتى:

كەنگى وچاوا دى خۆلەكى يان سەينارەكى لدور فەزلى دەعوی دەي
ژبۇ بەلاقىرنا رۆشەنبىريا دەعوی وپالدانا موسىلمانان كۆ ئەركى
دەعوی بىستۇخۇفەبگەن؟

پرسیارا نەھى:

مە پىيدىقى بىج ھەيە كۆ دەست بىدەعوی بىھەين؟

پرسیارا دەھى:

نە بىتنى ژ بەرھەمىن دەعوا نەموسۇلانانە كۆ موسۇلان بىنلى
هندەك ئارمانجىن دى ژى بىدەستقە دەھىن حەتا ئەگەر موسۇلان
ژى نەبۇو، نەو ج ئارمانجىن؟

پرسیارا يازدى:

بوچى لوھلاتى مە دەعوه يا زەعىفە وته ج پىشنىيار ھەيە كۆ
دەعوی گەش كەين، وته ج لېھرە پى ۋى ئەركى لىسەر خوراکەي؟

﴿زیده﴾

✓	القرآن الكريم
✓	صحيح بخاري، صحيح مسلم،
✓	سنن الترمذى، سنن النسائي، سنن ابن ماجة
✓	التعريف بالإسلام، مفهومه وأساليبه ووسائله ومنهجيته للدكتور عبدالله الغامدي
✓	موسوعة الفقه الإسلامي فضيلة الشيخ محمد بن لبراهيم بن عبد الله التويجري
✓	فضل الدعوة وثمراتها، معالي الدكتور أحمد بن علي سير الباركي عضو هيئة كبار
✓	العلماء وعضو اللجنة الدائمة للبحوث العلمية والإفتاء
✓	كلنا دعاة، أكثر من 1000 فكرة ووسيلة وأسلوب في الدعوة إلى الله تعالى، إعداد عبد الله بن أحمد آل علاف الغامدي
✓	القواعد العشر في التحفيز لدعوة غير المسلمين لوليد السجيفاني
✓	الامر بالمعروف والنهي عن المنكر، أ. د. سليمان بن قاسم العيد، شبكة الالوكة
✓	د. عبدالله اللحيدان في مقال: فلنعلم أطفالنا دعوة غير المسلمين في موقع الالوكة
✓	عشرون دليلاً على فضل الدعوة، للشيخ سلطان بن عبد الله العمري

هيقييه پشتى خواندنا فى په رتوكى بکه ديارى بو
 کەسمەكى دى دا خىرا تە بەردىۋام بىت يان دەرسا بې
 بىدەي.. وهىشتا چىئىر ئەگەر تو بچاپىكىندا وى رابى يان
 بىرىيا خىرخوازەكى بىدەيە چاپىكىن